

F-3-1593

TMMOB
MAKİNA MÜHENDİSLERİ ODASI

---

22 Haziran 1975 tarihinde Makina Mühendisleri Odası'nın Ankara'daki Konferans Salonunda yapılan "Ulusal Savaş Sanayii Kongresi" sırasında sunulan tebliğler ve yapılan tartışmalar bir bütün olarak bu kitap içerisinde toplanmıştır.

U L U S A L
S A V A Ş S A N A Y İ İ
K O N G R E S İ

Derleyen
İlhami KILIÇOĞLU
Mak.Y.Müh.
Ankara-1975^x

ULUSAL SAVAŞ SANAYİİ KONGRESİ'NE TEBLİĞ VEREREK ve TARTIŞMACI OLARAK
KATILANLAR

	<u>Sahife</u>
AYDIN KÖYMEN (TEBLİĞCİ) Tüm İktisatçılar Birliği Genel Başkanı	1
FEHMİ SÖNMEZ (TEBLİĞCİ) TMMOB Kimya Mühendisleri Odası	9
GÜNAY BOLAZAR (TEBLİĞCİ) TMMOB MMO Yönetim Kurulu Başkanı	23
HAYDAR TUNÇKANAT (TARTIŞMACI) Tabii Senatör	31
NADİR AKGÜL (TARTIŞMACI) İktisatçı	34
HALUK ORHON (TARTIŞMACI) Tüted Genel Sekreteri	38
ALİ SİRMEN (TARTIŞMACI) Gazeteci	39

AÇILIŞ KONUŞMASI

Saygıdeğer Konuklar,

Türk Mühendis Mimar Odaları Birliği Makina ve Kimya Mühendisleri Odası ile Tüm İktisatçılar Birliği'nin ortaklaşa düzenledikleri ULUSAL SAVAŞ SANAYİİ KONGRESİ-ni açıyorum. Bu Kongre'yi açarken bizleri böyle bir Kongre'yi düzenlemeye iten nedenlere kısaca bakmakta yarar vardır. Öncelikle, ülkemizde yapılan her türlü girişimler ve yatırımların halk çıkarları doğrultusunda olması gerektiğini temel ilke olarak benimseyen Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'ne ve ona bağlı Odalar ve Tüm İktisatçılar Birliği son zamanlarda giderek artan ve egemen çevrelerce gündeme getirilen "Ulusal Savaş Sanayii" konusunun gerçek boyutlarını ortaya sermeyi bir görev bilmıştır.

Kamuoyuna egemen çevrelerce getirilmiş olmasına rağmen, konunun güncellik kazanmasını yalnızca özel sektörün kâr hırsına bağlayamayız. Uzun yıllar kurulması düşünülmemiş ve silah gereksinimleri, içinde bulunduğumuz paktlarca karşılanmış olan ülkemizde, geçmişte olduğu gibi bugün de maddi koşulları yokken silah sanayii kurulma çabaları gözlemekte olduğumuz dünyanın değişimlerinin bir ürünüdür.

Emperyalist-Kapitalist sistemdeki ekonomik-politik değişimlerin ve yeni düzenlemelerin sistemin askeri yapısında da yeni bir takım düzenlemeleri öne çıkardığı bir gerçektir. Bu gerçeğin ülkemize yansımalarının bir ifadesi olan "Ulusal Savaş Sanayii" konusu ülkemizin kendine özgü iç ve dış gelişimleri ile bütünleşmektedir.

Ancak, ülkemizdeki girişim ve yatırımlarda emperyalist-kapitalist sistemin belirleyici olması nedeniyle, sorunun özünde (temelinde) yatan sistemdeki değişimler (ekonomik, politik, askeri), güncelliğini sağlayan ve egemen çevrelerce kamuoyu yaratılmasını sağlayan ülkemizin kendine özgü iç ve dış ilişkileridir.

Konuyu güncel yapan gelişimleri şöyle sıralayabiliriz:

- Kıbrıs olayları,
- Ege kıta sahanlığı sorunu
- ABD'nin "Silah Ambargosu" uygulaması
- Egemen çevrelerin kâr hırsı

Ülkemizin ekonomik ve politik hayatını etkileyen ve ona yön veren olarak gözüken yukarıdaki olay ve gelişmelerin altında yatan kaynak, emperyalist-kapitalist sistemdeki gelişimlerdir.

Örneğin; Kıbrıs olayları ve Ege kıta sahanlığı sorunlarının Türkiye-Yunanistan çekişmesinin bir ürünü olmadığı, (ki tali bir çelişkidir). Ortadoğu ve uluslararası denizler sorunlarından kaynaklandığı ve Türkiye-Yunanistan çekişmesini kendine tabi kılarak güncelleştirdiği artık bilinen bir gerçektir. Ve son günlerde Kissinger'in ülkemize ve komşu ülkelere yaptığı ziyaretler, Yunanistan ve İran'la yapılan ikili görüşmeler, AET ülkelerinin ve özellikle Almanya'nın getirdiği

teklif ve baskılar, emperyalizmin Ortadoğu ve onun bir parçası ülkemizi de içeren yeni düzenlemelerinin gündümde olduğunu göstermektedir.

Gene bu temaslar, karşılıklı blöfler arkasında sessiz sedasız bir takım gelişmelerin sürüp gittiği de ufak haberlerle yansıyabilmektedir. Ülkemizdeki yabancı askeri üsler Avrupa ve Ortadoğu'yu da içine alan yeni tekniğe göre yeniden düzenlenmekte ve güçlendirilmektedir. Kıbrıs'da ki İngiliz Akrotiri üssü Amerika'lılara terk edilmektedir. İran dünyanın en güçlü ordularına sahip olabilecek ölçüde silahlandırılmaktadır. İsrail Atom silahlarıyla donatılmaktadır, vb.... gibi..

Bütün bu gelişimleri belirleyen ise,

a) Emperyalist-kapitalist ülkelerdeki ekonomik gelişimler ve bu gelişimlerin sisteme bağlı geri bıraktırmış ülkelere yansımaları.

b) ABD'nin Vietnam ve Kamboçya'daki yenilgisinin de ortaya çıkardığı gibi, gelişen ulusal kurtuluş savaşlarının emperyalizmi yeni ekonomik-politik uygulamalara zorlaması.

c) Detant politikası ile birlikte, çevirme siyasetinden, bölgesel güçlendirme siyasetine geçme.

şeklinde ifade edilebilir.

Bu şartlar altında gelişen olayın incelenmesi ve tartışılmasının soruna açıklık getireceğine inanıyorum.

Teoman ÖZTÜRK

TMMOB

Yönetim Kurulu Başkanı

ULUSAL SAVAŞ SANAYİİ KONGRESİ'Nİ DÜZENLEYEN KURULUŞLAR

- TMMOB MAKİNA MÜHENDİSLERİ ODASI*
- TMMOB KİMYA MÜHENDİSLERİ ODASI*
- TÜM İKTİSATÇILAR BİRLİĞİ*

Kongre Başkanı : Teoman ÖZTÜRK:

- Kongremiz'de tartışılacak tebliğlerden ilki Tüm İktisatçılar Birliği Genel Başkanı Sayın Aydın Köymen tarafından hazırlanan "Uluslararası Tekelci Sermaye, Türkiye ve Silah Üretimi" başlıklı tebliğ, Tebliğini sunmak üzere Sayın Aydın KÖYMEN'i kürsüye davet ediyorum.

Tebliği Sunan : Aydın KÖYMEN:

- Sayın Konuklar, bir iktisatçı Ulusal Savaş Sanayii Sorununu sadece bir iktisadi rasyonellik meselesi olarak ele alabilir. Türkiyenin kaynakları nelerdir, bu kaynaklar böyle bir sanayiin kurulmasında hangi oranda ne miktarda kullanılabilir, bunları inceleyebilir ve soruna bu açıdan bir görüş getirebilir. Bir iktisatçı olarak belki de burada benden beklenen de budur. Ama ben böyle yapmayacağım, çünkü konuyu sadece ekonomik bir görüş açısından bakmak sorunu diğer boyutlarından, diğer etki ve koşullardan soyutlamak anlamına gelir ve böyle bir yaklaşım bu kongrede hiç bir yarar da sağlamaz. Dolayısıyla ben sadece bir ekonomik sorun olarak değil, daha değişik, bir dünya sorunu, bir insan sorunu olarak konuyu ele almaya çalışacağım. Son günlerde tekelci sermayenin sözcüleri tarafından sürekli olarak üzerinde fırtınalar koparılan bu konuyu ortaya koyarken, bunun ortaya çıkış nedenlerini, bunu ortaya çıkaran koşulları ve bugün ülkemize yansımış şeklini, gerek ülkemiz koşulları açısından gerekse de ülkemizin de bir parçasını oluşturduğu emperyalist-kapitalist dünyadan soyutlamadan incelemeye çalışacağım.

Biliyorsunuz bundan üç-beş sene önce Türkiye'de Ulusal Savaş Sanayii kurulsun falan diye bir girişim veya bir fikir yoktu. Bu konu özellikle son günlerde sermayenin sözcüleri tarafından ortaya atıldı. Ortaya atılmasından hemen sonra da üzerinde oldukça geniş tartışmalara geçildi. Bu sorun başta da belirttiğim gibi sadece Türkiyenin bir sorunu, sadece ekonomik bir sorun değildir, bir dünya sorundur? Peki nasıl bir dünya sorunudur?

Biliyoruz ki rekabetçi aşamadan tekelci aşamaya geçen kapitalizm bu aşama ile birlikte bir bunalıma sürüklenmiştir. Çünkü artık, bir yandan sermaye birikiminin hızlanması ve bunun yeni yeni kârlı alanlara yatırılması gerekliliği, diğer yandan da tekelci niteliğin sürdürülebilmesi için üretimin kısılması zorunluluğu bu bunalımın temel nedenidir. Bu genel bunalım döneminde, yani emperyalizm çağında, kapitalistler yeni pazar ve yatırım olanaklarını değerlendirmek için, kapitalizmin mantığı gereği geri bırakılmış ülkelere yatırım yaparak sermaye ihracına başlamışlardır. Daha doğrusu tekeller dünyayı kendi çıkar alanları doğrultusunda bir yandan ticaret, diğer taraftan da yatırım yollarıyla kendi sömürge ve nüfus alanları olarak paylaşmaktadırlar.

Bu olgu ile ortaya çıkan sanayi dalı, üzerinde önemle durulan SİLAH SANAYİİ olmaktadır. Emperyalistler hem kendi aralarında çıkar çelişkileri yüzünden, hem de sömürgelerini ellerinde tutmaları için gerekli olan ordu ve savaş malzemeleri üretimine geçmek zorunda kalmışlardır. İşte bu iki neden silah sanayiini tekelci aşamada, emperyalizm aşamasında gelişmiş batı kapitalist sistemlerinin en önemli

sanayi dalı haline getirmektedir. Böylece emperyalist ülkelerin ekonomileri büyük ölçüde askerileşmekte, ve günümüzde dünyada kurtuluş savaşı veren ülke halklarının üzerine yağdırılan bombalar, ölüm araçları, tanklar, savaş uçakları, kısacası savaş malzemeleri üretimi emperyalist ülkelerde büyük boyutlara ulaşmaktadır. Ve kanımıza göre, bu sistem bu mantık içinde devam ettikçe de silah üretimi bu sistemin en önemli sanayii dallarından birisi olma niteliğini koruyacaktır.

Silah üretimi sorununun ülkemize ve benzeri az gelişmiş ülkelere nasıl yansıdığına gelince, sorunun cevabı çok basit: Günümüzde sermayenin uluslararası boyutlara ulaşması nedeniyle metropol ülkeler ve ona bağlı ülkeler beraberlerinde gelişmelerini de büyütüp taşıyarak bütünleşmekte ve sömürülen ülkeler emperyalist-kapitalist zincirin içiçe geçmiş birer halkası durumuna gelmektedirler. Eğer siz geri bıraktırılmış bir ülke olarak emperyalist-kapitalist sistem içerisinde yer alırsanız, o ülkelerdeki gelişmiş sistem içerisinde yer alan sorunlar size de aynen yansır ve sizin ekonomik yapınızı da sosyal yapınızı da ilgişi olmayan birtakım sorunlarla uğraşmak mecburiyetinde bırakır. Bu yüzden uluslararası tekelci sermayenin çıkarları ezilen sömürülen dünya halklarına karşı ortaktır. Türkiye de bu emperyalist kapitalist batı dünyasının bir mensubu, bir üyesi olduğuna göre bugün Türkiye'de de silah sanayiinin kurulması konusunu tartışılıyor olması son derece doğaldır.

Bunun yansıyış biçimine niçin böyle olduğuna bunun ardında yatan başka nedenlere baktığımız zaman şöyle bir görünüm ortaya çıkıyor. Bugün silah tekellerinin üretmekte olduğu mallara talep olabilmesi için emperyalist ülkeler kendi aralarında bir savaş yapma yerine az gelişmiş ülkeler arasındaki bölgesel savaşları kışkırtıyorlar. Bunun bir sürü örneğini vermek mümkün. Ortadoğu'daki gerginliğin kışkırtılması, Yunanistan'la Türkiye arasında yaratılmak istenen sürtüşme bunun en belirgin örnekleridir. Ayrıca emperyalist-kapitalist sistemlerin genel çıkarları açısından belli bölgelerde alt metropol diyebileceğimiz güçlü kaleler yaratılma yoluna gidilmekte ve böylece bu bölgelerde uluslararası tekelci sermayenin çıkarları daha rahat bir biçimde korunmaya çalışılmaktadır. Latin Amerika, Brezilya, Ortadoğu ve İran bunun en somut örnekleridir. Bu şartlar altında yani bu silah tekellerinin karını artırıcı ve uluslararası sermayenin Ortadoğu'daki ekonomik-politik çıkarlarını ve emperyalizmle bütünleşmiş az gelişmiş ülkelerdeki yerli tekelci sermayenin çıkarlarını, burjuvazinin kar olanaklarını artırmak amacıyla da Türkiye'de gündeme bir silah sanayii kurulması sorunu getirilmektedir.

Diğer tebliğci arkadaşların detaylı bir biçimde inceleyecekleri gibi, başlı başına bir silah sanayii kurmak sadece soruna iktisatçı açısından baksanız bile, sorunun tek başına tartışılması son derece anlamsızdır. Çünkü silah sanayii belli bir sanayi gelişiminin sonunda ortaya çıkan bir üretim dalı olmak gerekir. Dolayısıyla bu tartışılacağı yerde ilk önce makina sanayii, kimya sanayii, elektronik sanayii v.s. gibi alanlarda nasıl bir potansiyele sahibiz, bu sanayi dallarında nasıl bir durumdayız evvela bunların tartışılması gerekir. Çünkü silah sanayii bütün bunlardan bağımsız tek başına ayakları havada bir sanayi dalı değildir. Silah sanayiinin belli bir sanayileşme olgusunun bir ürünü olduğunu en açık örneklerini bir kaç misalle vermek mümkün. Örneğin Japonya'da Mitsubishi Almanya

da Krupp, İtalya'da Fiat, Amerika Birleşik Devletleri'nde General Motors, Ford vs. İngiltere'de Rolls Royce gibi firmalar(ki bunlar böyle silah falan üretmiyorlar) İkinci Dünya savaşında sivil üretimden silah üretimine hemen geçebilmişlerdir. Yani dolayısıyla silah sanayiinden bahsedebilmek için, tek başına bir silah sanayii değil bir sanayiinin kurulması söz konusudur. Bu nedenledir ki bizler Türkiyenin sanayii yapısına doğrudan bağlı bu sorunu, bu çerçevede içinde, yani bir tarafta içeriğinde bulunduğumuz sistem bir diğer tarafta da sanayiinin niteliği, sanayi dallarının durumu açısından tartışmanın yerinde olacağı kanaatindeyiz.

Bu inceleme için İkinci Dünya Savaşı sonrası dünyadaki gelişmeleri kısaca özetlemekte yarar olduğu kanısındayız. Arkadaşlar, hepimizin bildiği gibi İkinci Dünya Savaşından sonra dünyadaki ekonomik ve politik alanlardaki değişiklikler şu şekilde oldu:

A- Ekonomik Değişiklikler.

- a) Teknolojik değişiklikler (Atom enerjisi, elektronik sahasındaki gelişmeler, uzayın keşfi, kimya dalındaki gelişmeler v.s.)
- b) Uluslararası düzeyde bir işbölümü (organizasyon)

B- Politik Değişiklikler

- a) Dünyanın 1/3 ü sosyalist bloka geçti.
- b) Ulusal kurtuluş savaşları hızlandı, bağımsızlık fikri yaygınlaştı.

İşte bir yandan teknolojik gelişmelerin üretime uygulanması ve Uluslararası düzeyde bir işbölümü, üretimi mutlak olarak arttırırken diğer yandan da dünyanın 1/3 nün (Çin Halk Cumhuriyeti, Kuzey Kore, Küba ve sekiz Doğu Avrupa ülkesi) Sosyalist Bloka geçmesi ve Ulusal Kurtuluş Savaşlarının hızlanması (Uzak Doğu ve Latin Amerika'da) ve politik bağımsızlık elde eden ülkelerin giderek ekonomik tedbirler alması (40 Afrika ülkesinin politik bağımsızlıklarını elde ettikten sonra gümrük duvarlarını yükseltmeleri) pazarları daralttı. Bu da uluslararası tekelleri sermayenin en büyük sorunu olarak PAZAR sorununu ortaya çıkardı.

İkinci dünya savaşından en güçlü kapitalist ülke olarak çıkan ABD, Batı Avrupa ve Japonya ekonomilerine (Uluslararası Yardımlar ve Marshall Planı v.s.) sızarak bu ekonomileri güçlendirdi. 1970 lere kadar da Kapitalist Dünya'nın jandarmalık görevini zorunlu olarak yürüttü. Ancak giderek güçlenen Avrupa (Avrupa Ekonomik Topluluğu) ve Japonya ekonomileri ABD pazarlarına sızmaya başladı ve zamanla ABD ekonomisi üzerine olumsuz etkiler yaratmaktan geri kalmadılar. Diğer yandan da dünyada gelişen bağımsızlık hareketlerini bastırmak için yaptığı karşılıksız harcamalar ABD ekonomisini sarsıntıya soktu ve örneğin 1971 de 2.5, 1972 de 6.8 milyar dolarlık bir dış ticaret açığı doğdu. İşte dünya ticareti üzerindeki kesin hakimiyetini kaybetmeye başlayan ABD, emperyalist kapitalist sistemin savunma masraflarının paylaşılması (NATO içinde yeni bir düzenleme teklifleri) ile karşılıksız

giderlerini azaltmaya ve tüketim malları imalinden daha ileri düzeyde sanayi maddelerini imaline kayan Avrupa Ekonomik Topluluğu ve Japonya ekonomilerini de kendi imal ettiği ileri bilim ve tekniğe dayanan yatırım mallarına muhtaç hale sokup sistemin hakimiyetini koruma çabalarını yoğunlaştırdı.

Bu dönemde uluslararası teknelci sermaye en önemli sorunu olan pazar sorununu çözmek amacıyla az gelişmiş ülkelerin ekonomilerine uluslararası kurumlar ve çok uluslu tekeller vasıtasıyla gerçekten başarılı sızmalarda bulundu ve bu az gelişmiş ülkelerde yeni bir olgu yarattı: sanayileşme olgusu. Eskiden klasik bir deyim vardı. Geri kalmış ülkeler hammadde üreticisi olarak kendilerini tarım alanında geliştirip tarım ülkesi olarak kalacaklardı. İşte bu görünüm değişti, çünkü artık ileri teknolojinin ürettiği malların kullanılabilmesi için bu ülkelerde de çarpık da olsa, yanlış da olsa, bağımlı da olsa, nitel bir olgu olarak sanayileşme olgusu görünmeye başladı. Bu yüzden de az gelişmiş ülkelerde kendi kontrollerinde geliştirdikleri, kendileri ile bütünleşen yerli teknelci sermaye ile birlikte yatırımlara geçerek ülkenin bütün kesimlerini emperyalist-kapitalist ilişkilere açmağa başladılar. Bu olgu diğer bir yandan bu ülkelerde radikal küçük burjuva akımlarının da pasifize edilmesine yaradı. Getirilen sanayileşme olgusunun niteliği ne idi? Yatırım malları veya ithalattan bağımsız mallar üretmek değil, dışarıdan gelen bir takım malların burada birleştirilmesi ve mamul madde olarak sürülmesi idi. Bir ikinci nitelik de tüketim malları dalında görülüyor gelişmiş ekonomilerin ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik sanayi dalları geliştirildi. Bunun en güzel örneği pamuk ipliği. Çünkü artık ileri teknoloji düzeyine ulaşmış bu gelişmiş ülkeler pamuk ipliği gibi şeyleri üretmeyi abes buluyor, iktisadi bakımdan rasyonel olmayan, doğru bir davranış verimli bir iş olarak görmüyorlardı.

Demek ki az gelişmiş ülkelere getirilen sistem, iki nitelikli bir sanayi ortaya çıkardı. Birincisi montaj, ikincisi bu ülkelerin artık üretmekten vazgeçtikleri fakat ihtiyacında oldukları bir takım malları üreten sanayiler ki biz bunlara doğrudur yanlıştır falan taşaron sanayi diyoruz. İşte bu tür çarpık sanayileşme olgusu özellikle 1963'den sonra Türkiye'de de görüldü ve günümüzde oldukça geniş boyutlara ulaştı. Kimya, elektronik, otomobil ve motorlu araçlar, dayanıklı tüketim malları gibi sanayi dallarında montaj ve taşaron sanayii niteliğinde bir sanayileşme, yani metropollerin gereksinmelerine yönelik dışa bağımlı bir sanayileşme yerleşmeye başladı.

Bugün kurulmak istenen savaş sanayiinin özelliklerine geçmeden önce bu üretimin doğal olarak bağlı olması gereken ülkenin genel sanayi yapısına kısaca bir göz atmak sorun üzerindeki tartışmalara aydınlık getirir kanısındayım. Bu genel nitelikler dışında acaba Türk sanayiinin bugünkü yapısı ne? Sistem içinde yer almanın dışında Türk sanayiinin yapısını belirleyen belli başlı olayları şu şekilde sıralamak mümkün.: "Amerikan Yardım Andlaşması", "NATO'ya girişimiz", "Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu", "Ortak Pazara girişimiz", "Sürekli borçlanmamız" içinde bulunduğumuz 1970'lerin Türkiyesini şekillendirmiştir. Bu arada sanayileşme hedeflerine ulaşılabilmesi için öne sürülen yöntem de "Hür teşebbüs olmadan kalkınma olmaz",

"Sanayileşme hür teşebbüs ortamında gerçekleştirilebilir" biçimindeki sloganlardır.

Demir de söylediğimiz gibi savaş sanayii, makina, elektronik, optik, kimya gibi yatırım malları sanayilerinin ve bu sanayilerin yarattığı ürünlerin daha üst düzeyde teknolojik bir bileşimden başka birşey değildir. Güçlü bir imalat sanayinin desteğinden yoksun bir savaş sanayii düşünmek olanak dışı. Bu gerçeği, teknelci sermayenin sözcülerinden olan Prof. Ahmet Kılıçbay Ankara Ticaret Odasının 2-4 Ocak 1975 tarihlerinde düzenlediği Milli Harp Sanayii Seminerinde şu şekilde dile getiriyordu:

"Türk ordusunun başarılı Kıbrıs hareketi, Türkiyede birşeyin önemle anlaşılmasına buna benzer biçimde yardım etmiştir. O da askeri başarısının arkasında güçlü bir ekonominin ve onu besleyecek yeni bir sanayinin bulunması gereğine"

Demek ki Sayın Kılıçbay ile anlaşıyoruz, biz de aynı şeyleri söylüyoruz. Güçlü bir ekonomik yapı, güç bir sanayi olmadan silah sanayiinden bahsedilemez. Aynı seminerde Milli Harp Sanayii hemen kurulmalıdır diyen sermaye çevrelerinin çığırta kanlığını yapanlar buna neden olarak Türkiyenin bugünkü sanayi yapısının buna elverişli olduğunu ileri sürmüşlerdir. Yani hem bu gereklidir denmiş ve bir yandan da hangi verilerle hangi bilgilerle bilinmez. Şimdi detaya inmeden kısaca bir kaç rakkama göz attığımızda bu yapının buna elverişli olup olmadığını tesbit etmek mümkün.

Daha evvel de söylediğim gibi dışa bağımlı çarpık sanayileşme, metropollerin gereksinmelerine yönelik sanayileşme 1963'den sonra hız kazandı. Büyük ölçüde dayanıksız tüketim malları imali, dayanıklı tüketim malları montajı veya çokuluslu tekellere girdi sağlayacak (iplik sanayi gibi) taşaron nitelikteki sanayiler bugün oldukça geniş boyutlara ulaştı. Şimdi vereceğim tablo, Türkiyenin imalat sanayii yapısının diğer gelişmiş ülke ekonomileri ile karşılaştırılmalı bir yapısını verecektir.

<u>Üretim</u>	<u>Türkiye</u>	<u>Gelişmiş Ekonomiler</u>	<u>Gelişmekte olan Ekonomiler</u>	<u>Merkezi planlama Ekonomileri</u>
Tüketim Malları	46.6	20	39	25
Aramalları	39.4	35	36	27
Yatırım Malları	14.0	45	25	48

Kaynak : DPT (1972)

Tablodan da görüldüğü gibi Türkiyede imalat sanayiinin yapısı içinde tüketim

malları sanayii %46.6 lık, ara malları sanayii %39.4 lük ve yatırım malları sanayii de %14'lük bir paya sahip. Yani imalat sanayiinin büyük bir bölümünü tüketim malları imali almaktadır. Buna karşılık gelişmiş ekonomilerde bu paylaşım şöyle: Tüketim malları toplam imalat sanayi içinde %20'lik bir paya sahipken, ara malları %35'lük, yatırım malları da %45'lik bir paya sahipler. Gelişmekte olan ekonomilerde ise yani Türkiye dışındaki gelişmekte olan ekonomilerin bir ortalaması alınırsa genel imalat sanayii içinde tüketim malları %39, ara malları %36 ve yatırım malları sanayileri de %25 lik bir paya sahip. Sosyalist ekonomilerde ise tüketim malları %25, ara malları %27 ve yatırım malları %48'lik bir paya sahip.

Silah sanayii gibi yüksek teknoloji ve güçlü bir yatırım malları sanayii gerektiren bir üretimde bu sanayii yapısı ile nasıl başarıya ulaşılacağı oldukça ilginç bir soru. Kaldı ki bu imalat sanayiinin yapısını biraz daha yakından incelemeye giriştiğimizde özellikle yatırım malları ve ara malları üretiminin temel girdiler, patent, lisans, teknoloji gibi yönlerden tamamıyla dışa bağlı olduğunu, dışardan ithal edilen teknoloji ile biçimlendiğini görmek ve söylemek hiçte yanlış olmaz. Zaten Türkiyenin sanayileşmesinde televizyondan otomobile, otobüsten jilete hatta diş macunundan şekerleme üretimine kadar çok uluslu şirketlerle ortak yatırıma gidilmiş ve/veya demin de belirttiğimiz gibi patent, lisans, know-how yollarıyla teknolojik bakımdan tamamıyla dışa bağımlı bir sanayileşme olgusu ortaya çıkmış bulunmaktadır.

Bütün bunların dışında imalat sanayiinin yapısına dış ticaret yönünden baktığımızda DPT'nin 1972 yılındaki en kaba rakamları bile bu bağımlılığı apaçık ortaya koymaktadır:

İMALAT SANAYİİNİN BİLEŞİMİ

Tüketim Malları	79.9	1.7
Ara malları	18.0	43.2
Yatırım malları	2.1	55.1

Tablodan da görüldüğü gibi toplam ithalatın % 55'i gibi büyük bir bölümünü yatırım malları sanayii teşkil etmektedir.

Bu kısacık bilgiler bile gerçeklerin nasıl saptırıldığını gözler önüne sermektedir.

"Sanayimizin bugünkü yapısı Milli Harp Sanayiini kurmaya elverişlidir, hemen kuralım" diyenler, silah sanayiinin özünü teşkil etmesi gereken yatırım malları sanayiinin üretiminin yarısından fazla bir kısmı ile dışa bağımlı olduğunu görmezlikten geliyorlar, ve bağımsız bir silah sanayiinden bahsediyorlar.

Daha evvel söylediğim gerçekleri yerli tekerci sermayenin en güçlü direkle-

rinden Koç Holding'in Başkanı Vehbi Koç da başka tarzda da olsa söylenmektedir. O da verdiği bir beyanatta Türkiye sanayiinin bir silah sanayii kurmak için yetersiz olduğunu fakat yine de özel sektör olarak ülkenin yüce çıkarları söz konusu olduğunda bu katılmaya hazır olduklarını her türlü fedakarlığı yapacağını belirtmiştir.

Bir yandan bu sanayi yapısıyla bu gerçekleşmez derken, ülkenin ulusal çıkarları söz konusu olduğunda biz özel sektör olarak bunu yapmaya kurmaya amadeyiz diyor. Bu iki ifade birbiriyle nasıl ilintili, nasıl gelişmiyor onu ben bilemem. Peki acaba özel kesim, sermaye çevreleri, tekелci sermaye Türkiye'de silah sanayiinin kurulmasını niçin bu denli arzuluyor? Buna bakalım ve bu soruya cevap vermeye çalışalım. Bu soruya politik açıdan verilecek cevap galiba şu olabilir. Bu sanayi hem uluslararası tekелci sermaye hem de onunla bütünleşmiş yerli tekелci sermayenin Ortadoğu'daki ekonomik ve politik çıkarlarının korunması açısından çok önemli olduğu için istenmektedir. Bunu da yine ben söylemiyorum. Bunu da yine Ankara'daki Milli Harp Sanayi Seminerinde Ticaret Odası Başkanı Sayın Necdet ESEN şu şekilde dile getiriyor. "İnancım odur ki güçlü bir Türkiye kendi vatanını ve milli davalarını kolayca savunabileceği gibi hür dünyanın ileri karakolunda Ortadoğudaki kilit mevkiin nöbet görevini de üstün bir başarı ve büyük cesaretle yürütebilir".

Ama bu sözleri 1950 lerde biraz değişik bir biçimde de olsa Amerika Birleşik Devletleri Dışişleri Bakanı Dean Hatcson da söylemiş. "Türkiye hür dünyanın en güvenebileceği bir dosttur. Biz Türkiye'yi Ortadoğu'nun en sağlam bekçisi olarak görüyoruz". Görüldüğü gibi her iki sözcü de Türkiye'yi emperyalizmin Ortadoğu karakolunda ileri bir bekçi olarak görmekte ve onun çıkarları uğruna ülkemizi bir üs olarak kullanmak istemektedirler.

Yerli tekелci sermayenin silah sanayiinin kurulmasını arzulamasının bir diğer nedeni de şu şekilde belirtilebilir. Çünkü bugün yeni yatırım ve pazar olanakları bulmakta güçlük çeken uluslararası tekелci sermaye ve onunla bütünleşmiş yerli tekелci sermaye böyle alıcısı hazır olan bir üretim dalında faaliyette bulunmayı doğal olarak isterler. Çünkü "Harp sanayi mamulleri yahut harp silahları için talep, güvenilir ve istikrarlı bir taleptir. Piyasa şartlarından kısmen bağımsızdır. Bu bir bakıma büyük bir sektörü meydana getirdiği takdirde, ekonomik istikrarsızlık, gelir alçalışları döneminde güvenilir bir talep kaynağıdır." (Prof. Ahmet Kılıçbay, Milli Harp Sanayii Semineri)

Bu sözlerin altında yatan gerçek, üretilen mallara devletin her zaman alıcı olacağı ve böylece pazar darlığına düşmüş tekелci sermayenin karlarının azaldığı dönemlerde devlet aracılığıyla halktan toplanan vergi gelirlerinin tekелci sermayeye aktarılacağıdır.

Kaldı ki hürriyet gibi manevi unsurların refahı etkileyen birer faktör olduğu bu yüzden kalkınma hızının %9'dan %7'ye düşürülerek her ne pahasına olursa olsun silah sanayiinin kurulması istenerek 1961 Anayasasında belirtilen Sosyal Devlet İlkesini de çiğneyerek, kaynak dağılımı, kaynakların rasyonel kullanımı açısından her yıl binlerce çocuğun doktorsuzluk ve ilaçsızlıktan, tam besin alamamaktan öldüğü, binlerce köyün yolsuz, ışsksız, okulsuz olduğu Türkiye'de pazar darlığına

düşmüş tekellci sermayeye dar boğazdan çıkış kapısı olarak önerilen silah sanayii Türk halkının refahını değil tekellci sermayenin refahını artıracaktır.

Tekellci sermayenin karları doğrultusunda az gelişmiş ülkelerin silahlanma yarışına girdikleri ve bölgesel savaşların körüklenerek silah satışının hızlandırıldığı günümüzde Türkiye gibi az gelişmiş ülkelerin çoğunun ulusal gelirlerinden Milli Savunmaya ayırdıkları bölüm Amerika Birleşik Devletleri dahil bütün gelişmiş kapitalist ülkelerin ayırdıkları gelirden daha fazladır, bu da başka bir gerçek. Örneğin Türkiye ulusal gelirinin %6.5' unu, Mısır %32'sini, Suudi Arabistan %21.8'ini, İran %9.3'ünü ulusal savunmaya ayırdıkları halde Amerika Birleşik Devletleri Ulusal gelirinin ancak %6.2 sini savunma harcamalarına ayırmaktadır. (İLKE, Sayı: 10).

Bu yatırımların amacı bugün pazar sorununu çözemeyen hatta bazen alınan siyasal kararlar gereğince elindeki pazarlar bile daralan (Türkiye'ye konulan silah ambargosu) emperyalist silah tekellerine yeni pazar ve yatırım imkanları yaratarak onların pazar sorunlarına yönelmiş olmasıdır.

Pazar sorununun yanında emperyalist-kapitalist sistemin sistem olarak yaşayabilmesi için kurulan NATO, CENTO, SEATO gibi paktların ulusal bağımsızlık hareketlerini, emekçi halkların kurtuluş mücadelelerini bastırmaya yönelen (domino siyasetinin) daha güçlü örgütler haline getirilmek istenmesi de bu sanayilerin az gelişmiş ülkelerde kurulmasının bir diğer nedenini oluşturmaktadır. Son CENTO toplantısında alınan, Ortadoğudaki emekçi halkların kurtuluş mücadelelerini ortaklaşa bastırmak kararı bu oyunun bir yönüdür.

Ben sözlerimi Milli Harp Sanayii Seminerinde yine Sayın Ahmet KILIÇBAY'ın verdiği bir örnekle bitirmek istiyorum. Şöyle diyor: "İkinci Dünya Savaşının sonlarına doğru hepimizin bildiği iki bomba, biri Hiroşima'ya diğeri de Nagazaki'nin üzerine düştü. Bunun üzerine atom bombasının bilimsel babaşası sayılan Albert Einstein, Kiston Üniversitesindeki bir gezisinde yaşlı bir kadın tarafından önu kesilerek, protesto eder mahiyette kendisine soruldu:

- Mr. Einstein, sizin bombanız ne işe yaradı? Yaşlı kadın bunu tasvip etmeyen ve beğenmeyen bir eda ile sormuştu. Einstein kısaca şu cevabı verdi:

- Fizik ilminin herkes tarafından, özellikle Madam sizin tarafınızdan anlaşılmasına hizmet ettim.

Yine bunun benzeri bir olay da bir Fransız Başbakanının başına geliyor. Fransız Başbakanına diyorlar ki:

- Sayın Başbakan enflasyonun işe yaradığı bir hal var mıdır?

- Evet vardır diyor.

- Nedir? diye soruyorlar.

- İktisat ilminin önemini en aşağıdaki tabakada bulunan insanın anlamasına yarar. diyor."

Herhalde bu örnekleri veren Sayın KILIÇBAY'ın zihniyeti, insanların fizik ilminin önemini anlaması için milyonlarca insanın ölmesi, iktisat ilminin önemini anlaması için aşağı tabaka diye bahsedilen emekçi halkın aç ve yoksul kalmasını veriyor. Yani tekelci sermayenin zihniyeti yoksulluk, açlık, sefalet ve ölüm pahasına kâr etmektir. Bunun için de ne yapıp yapacak silah sanayiini kuracaktır. Kısaca, sonuç olarak, montaj nitelikteki temel girdiler ve teknoloji bakımından tamamıyla dışa bağımlı ve dışa bağımlılığını daha da yoğunlaştıracak silah sanayi, bir çıkmaz içinde bocalıyan tekelci sermayeye halkın alın terinden oluşan devlet gelirlerini artıracak, emperyalizmin Ortadoğu'daki kurtuluş mücadelesini veren emekçi halklara karşı uyguladığı domino siyasetinin güçlenmesine yönelik ölüm araçları üretimine teşvik edecektir.

Böyle bir sanayinin kurulmasına, iktisatçılığını bir kenara bırakın, herşeyden önce bir insan olarak ve Türkiye'nin çıkarlarını düşünen, Türkiye halkını seven bir kişi olarak hayır denmesinin gerektiğine inanıyor, bağımsızlık ve demokrasi adına tüm demokrat güçleri Türkiyenin çıkarlarına ters olan bu girişimlerin altında yatan gerçekleri her an açıklamaya çağırıyoruz.

Beni dinlediğiniz için teşekkür ederim.

Kongre Başkanı : Teoman Öztürk

- Teşekkür ederiz Sayın Aydın KÖYMEN. İkinci tebliğe geçeceğiz. İkinci tebliği sunmak üzere Kimya Mühendisleri Odası adına Sayın Fehmi SÖNMEZ'i kürsüye davet ediyorum.

Tebliği sunan : Fehmi SÖNMEZ

- Sayın Başkan, tartışmacılar, Sayın Konuklar, Kimya Mühendisleri Odası olarak burada bizlerden daha çok teknik konularda konuşulmasını tartışılmasını isteyecek arkadaşlar çıkabilir, ancak teknik elemanlar olarak konuları yönlendiren esas meseleleri bilmemizde yarar vardır. Biz burada meselenin daha çok askeri yönlerine değinmeye çalışacağız ve arkasından kurulması düşünülen Savaş Sanayii'nin Türkiye'deki Kimya Sanayii ile bir ilişkisini kurmağa çalışacağız. Ulusal Savaş Sanayii konusu içerisinde Türkiye'nin durumunu daha iyi görebilmek için Türkiye'nin dünyadaki yerini ve bugünkü koşulları anlayabilmemiz ve bunun için de biraz gerilere gitmemiz gerekir. Takdir edileceği üzere, esas ağırlık bugün Türkiyede izlenen politikadır. Zira savaş Sanayii gibi bir konunun çözümü son tahlilde siyasidir.

ÇEVRELEME SİYASETİ VE AMERİKAN EMPERYALİZMİ:

Bir devre önceki Hava Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Muhsin BATUR'un, bundan bir ay önce Milliyet gazetesinde bir yazısı çıktı. Bu yazı, kurulması düşünülen savaş sanayiine eğiliyor, son ve en önemli bölümünde de "Ulusal Savaş Sanayii için bir hamle yapılmadan önce, Türkiye'nin içinde yer aldığı askeri paktlarda kalınıp kalınmayacağı bir karara bağlanmalıdır" diyordu.

Böylece Muhsin BATUR, NATO'dan Türkiye'nin çıkmasının söz konusu olabileceği bu çıkış kapısını biraz açık bırakmaktadır. Uzun seneler Hava Kuvvetleri Komutanlığı ve Hava Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı Başkanlığı görevlerini yürüten bu yetkili, geç de olsa gazete sütunlarına aktarılan bu yazısı ülkemiz için sevindiricidir.

Mademki kurulması düşünülen Savaş Sanayiinin, Türkiye Sanayiinin, Türkiye'nin içinde yer aldığı NATO, CENTO'yla bir ilişkisi vardır, ve mademki, NATO ve CENTO'nun kurucusu, yürütücüsü ABD'dir, o halde biraz gerilerde, II. Dünya savaşı sonrası yani "Soğuk Harp" devrine gidelim ve genel askeri ve siyasi konjonktüre kabaca bir göz atalım.

1945 - 1947 lerde Amerikan halkı ile Amerikan hükümeti karşı karşıyadır. Amerikan halkı harpten henüz yeni çıkmıştır. Ve Harp ekonomisinden, harp politikasından derhal barış ekonomisine ve politikasına geçilmesini istemektedir. II. Dünya Savaşında Alman Faşizmine karşı ortak savaşta, Sovyetler Birliğine karşı duyduğu sempati ve yakınlığın izleri, anıları henüz tazedir. Bu bakımdan Amerikan Hükümetinden Sovyetler Birliğine karşı yeni bir harp hazırlığına girişmesini değil, tam tersine tam bir barış ve dostluk siyaseti izlemesini beklemektedir. Öte yandan, Amerika'nın Batı Avrupa'daki müttefiklerinin bu dönemde baş meselesi, kaybetmek üzere oldukları nüfus ve egemenliği kendi ülkelerinde tekrar ele geçirip sağlamlaştırmak, dağılmakta olan sömürge imparatorluklarını kurtarmak, II. Dünya savaşının yıkıntısı içinde olan ulusal ekonomilerin yaralarını sarmak gibi meseledir. Batı Avrupa yeni bir harbe hazırlanmak şöyle dursun, savaş kelimesinin ağızlarına alınmasını dahi istememektedir. Askeri blokların kurulmasını değil, tamamen ortadan kaldırılmasını talep etmektedir. Kısacası, 1945-1947 döneminde Amerikan Dış Politikasına ve Askeri Stratejisine yön vermek durumunda olan Politikacıların (ki bunlar sermayenin sözcülerinden oluşmaktadır) generallerin, büyük tekellerin karşısında Amerika ve Avrupa Halkları vardır.

Amerikada savaş ekonomisi hakimken, kâr bilançolarında, cirolarında doruğa erişmiş Amerikan tekelleri ve onların ücretli sözcüleri, savaş sonrası düşecek kâr bilançolarının nasıl kapatılacağı problemiyle karşı karşıyadırlar.

Savaş sırasında, üretim araçları üreten sanayinin yüzde 75-80, ve tüketim araçları üreten sanayiinin yüzde 50-60'ı savaş ihtiyaçlarının karşılanması için seferber edilmişti ve mal mübayaları yoluyla devletin kontrolüne geçmişti. Devlet cihazında dev tekellerin yerleştiği sayısız daire ve müdürlükler, kurum ve örgütler meydana gelmişti. Ve bütün devlet cihazı tekelci kapitalizmin kontrolüne geçmişti. Bunun sonucu olarak, Amerika'daki 250 sanayi korporasyonunun safi kârları 1935-1940 döneminde her yıl ortalama 6.200 milyon dolardan 1941-1945 döneminde 21.500 milyon dolara, yani 4 misline yükselmişti. Bu tatlı kârlar elbetteki savaşla mümkün oluyordu.

Böylece, Amerika'daki 4 büyük tekелci grubun, DU PONT, MORGAN, MELLON ve ROCKEFELLER tröst gruplarının Amerikan Devleti üzerindeki hegemonyası daha da kuvvetlenip perçinlendi. MORGAN grubu, Amerikan Dışişleri Bakanlığı ile devlet cihazında harp ekonomisine bağlı olan bir sıra kurum ve daireleri ele geçirdi. ROCKEFELLER grubu ise, Amerikan Savaş Bakanlığını, Genel Kurmay Başkanlığını ve Dairelerini ve Uluslararası Kalkınma ve İmar Bankasının kontrolünü ele geçirdi.

Bugün Türkiyede de işbirlikçi finans-kapitalin belli başlılarını Ulusal Savaş Sanayii sloganı altında yapmak istedikleri işte bu kontroldur.

Amerikada tekелci kapitalizmin, devleti ele geçirerek ve tekелci devlet kapitalizmine dönüşerek daha da güçlenmesi, mevcut çelişmelerin kaçınılmaz şekilde derinleşmesi sonucunu verdi. Çelişme ve bunalımlar bir taraftan tekелci devlet kapitalizmi ile Amerikan halkı arasındaki çatışma ve çelişmeleri derinleştirdi, bir taraftanda bizzat tekелci kapitalizmin kendi içindeki çelişmelerin şiddetlenmesini artırdı.

Bir tarafta, savaş ekonomisinden barış ekonomisine hızla geçilmesini ısrarla isteyen Amerikan halkı, karşı tarafta da devleti ele geçirmiş ve harp ekonomisinin muazzam kârlarını sürdürmekte ayak direyen büyük tekeller vardı. Burada durup bir iki somut örnek verelim;

1944 yılında dev tekellerin 23.320 milyon dolar olan gelirleri 1945 yılında 18.997 milyon dolara düşmüştür. A.B.D. nin 1945 yılında bütçe gelirleri 44.475 milyon dolar, bütçe giderleri ise 98.416 milyon dolardır. Bütçe açığı 53.941 dolardır. 1946 yılında, yani savaştan bir yıl sonra, gelirler 39.771 milyon dolar giderler 60.448 milyon dolardır. Yani bütçe açığı 20.676 milyona düşmüştür. Bütçe açıkları arasındaki fark 33.270 milyon dolardır. Ve bu farkın büyük kısmı Amerikan halkının ısrarlı baskısı sonunda askeri masrafların kısılmasından ileri gelmiştir. Bir başka ifadeyle, savaş ekonomisine büyük yatırımlar yapmış olan dev tekellerin vurgunları azalmıştır. Savaş yıllarında dondurulmuş olan işçi ücretlerinin artırılması hareketleri başlamıştır. Grevler gittikçe yayılmakta, dev tekeller bu yönden de sıkışmaktadırlar. Grevler ile ilgili olarak 1945-46 yıllarında yani savaş sırasında aşağıdaki tabloyu incelediğimizde:

<u>Yıllar</u>	<u>Grev Sayısı</u>	<u>Grevci Sayısı</u>	<u>Grev günü sayısı</u>
1945	4750	3.467.000	38.025.000
1946	4985	4.600.000	116.000.000

Bir yılda grev günü sayısı yaklaşık üç misli bir artış göstermiştir.

İşte kısaca değindiğimiz bu zor ekonomik ve sosyal şartlar altındaki galip Amerikan devleti daha doğrusu tekelleri ne yapacaktı?

Truman 14 Ocak 1946 da bakınız ne diyor: "Dünya'nın en kuvvetli devleti olarak, üzerimize düşen sorumluluktan kaçınamayız. Bütün gücümüzü, bütün imkanlarımızı,

Amerikan halkının ve Hükümetinin bütün enerjisini, mantığını ve insiyatifini bir tek ödevin yerine getirilip gerçekleştirilmesi işine seferber etmemiz gerekir. Bu ödev, uluslararası olayların gelişmesine A.B.D.'nin en büyük ölçüde etki yapmasını sağlamaktır." (Department of State Bulletin 3 Şubat 1946 s.136)

Amerikan eski başkanlarından Herbert Hoover ise: "Atom Bombasına sahip olduğumuz sürece, evet sadece biz bütün dünyaya kendi politikamızı rahatça dikte edebiliriz." (Addresses Upon the American Road s.14)

Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanı Maxwell Taylor: "Atom bombası bizim Hava Kuvvetlerinin eline yıkıcı gücü o kadar muazzam bir silah verdi ki, A.B.D. bu güce dayanarak, bütün dünyaya kendi otoritesini kabul ettirecektir. Konvansiyonel silahlar, başlayan yeni atom çağında çok önemsiz kalacaktır, ve hiçbir değeri kalmayacaktır." (The Uncertain Trumpet S.12)

Amerikan Savaş Stratejisi uzmanlarından W. Reitzel, A. Kaplan ve G. Coblenz Amerikanın dış politikası üzerine yazdıkları kitapta şöyle diyorlar: "Düşmanla karşılaşacağımız her noktaya, askeri kuvvet yığıma meselesi, baş mesele haline geldi".

Amerikanın düşüncesine göre bu noktalar Sovyetler Birliğine yakın veya komşu olan ülkelerdir: Avrupa, Ortadoğu, Güneydoğu Asya ve Uzak Doğu. Bütün bu bölgelerde Amerikanın askeri üsler kurması zorunluydu. Nitekim Amerikanın güvenlik stratejisini planlayanlar, bu bölgelerde hava, deniz, ve kara üsleri şebekesinin kurulmasına ve askeri ittifaklar yapılmasına önem ve öncelik vermişlerdir. Askeri ittifaklar, Amerika'ya insan gücü, üretim potansiyeli ve geniş hammadde kaynakları sağladıktan başka, Amerikan Silahlı Kuvvetlerinin en yıkıcı ve vurucu güçlerinin Sovyet Sınırlarına kadar sokulmasına geniş olanaklar sağladı.

General Raymond McLain de 1948 yılında Senato Komisyonunda söz alarak şunları söyler: (Sözlerindeki düşman kelimesi Sovyetlerdir.)

"... Birinci etapta bütün silahlı kuvvetler en modern silahlarıyla (Atom kastedilmektedir) yıldırım hızıyla ilk darbeyi vuracaklar. Bu darbe kesin bir başarı sağlarsa, savaş bitmiş olacaktır. Eğer başarı kesin ve nihai olmazsa, o takdirde ikinci etap başlayacaktır. İkinci etapta, düşmanın cephe gerisi, bütün üsleri, ulaştırma şebekesi, vasıtaları, sanayi bölgeleri, şehir ve limanları sürekli ve kesif hava hücumlarıyla bombalanacak ve düşmanın bütün direnme güçleri tahrip edilecektir. Son etapda da kara, hava, deniz kuvvetlerinin birlikte düşman topraklarına girip, işgal etmesi tamamlanacak ve savaşın sonu alınacaktır. Söylemeye lüzum yokki, bu her üç etapta yürütülecek savaş operasyonları, düşmana en yakın bölgelerde cereyan etmelidir. Başka türlü bu savaş operasyonlarından beklenen sonuç alınamaz. Bu strateji düşman topraklarını çeviren askeri üslerin kurulmasını gerektirmektedir. Amerika'nın gelecek bir savaşta güvenliğini de ancak bu yolla sağlamak mümkündür".

Şimdi müsaade ederseniz emperyalistlerin ağzından son bir kaç, ama çok önemli cümleyi de verelim.:

"Yabancı hükümetlere yapılacak yardımlar, onların iktisadi ve siyasi güvenliklerini sağlamakla beraber, aslında Amerika'nın güvenliği için yapılmış, yatırımlar olarak düşünülmelidir. Amerikanın bu güvenliğinin arttırılması için YABANCI DEVELERİN ASKERİ GÜÇLERİNİ ARTTIRMA YÖNÜNDE GAYRET SARFETMELERİNİ İSTEMEMİZ GEREKİR". (United States Foreign Policy 1945-1955 S.131)

Amerikan emperyalizminin bu sözcülerinin ifadelerinden, amaç ve niyetleri belli olmaktadır. Daha önce belirttiğimiz, Amerikanın sosyal, ekonomik ve politik yapısındaki çatırdamalar, ve mantar gibi bitercesine gitgide sayıları çoğalan sosyalist ülkeler ve artan Ulusal Kurtuluş Savaşları, Amerikan Emperyalizmini saldırgan tedbirler almaya yöneltti. İşte bu şartlar altında 1949 yılında, State Dept., Wall Street ve PENTAGON üçlüsü TRUVA ATI NATO'yu Avrupa'ya sokup Türkiye'ye kadar uzattılar.

Bu konu apayrı bir tebliğ konusu olabilecek kadar geniştir. Ancak bu bilinen hususların burada kısa bir tekrarını yapmakta fayda vardır diye düşündük.

Devam edelim ve Avrupa haritasını gözümüzün önüne getirelim. İskandinavya'da Norveç'ten başlayan zincirin ilk halkası Danimarka'ya atlar, Batı Almanya'dan geçer, İngiltere'yi içine alır. Bir kol İzlandayı bu halkalara bağlar ve zincir Hollanda, Belçika, Lüksemburg, Fransa Portekizle devam edip Akdeniz'e iner, ve İtalya, Yunanistan ve Türkiye ile sona erer. TRUVA ATININ sürücüsü Amerika, kuzey komşusu Kanada'yı da, komünizm teranesiyle binlerce kilometrelik bir okyanusun ardından Avrupa'daki NATO zincirine bağlamayı ihmal etmez. Zira Kanada'nın yeraltı ve yerüstü kaynakları korkunç derecede bakir ve zengindir. Avrupa'ya binlerce kilometre mesafedeki Kanada örneği Amerikan emperyalizmini anlamaya yardım edecek çok önemli bir örnektir.

Sözü daha fazla uzatmadan, Sosyalist ve Ulusal Kurtuluş savaşlarını çevreleyen bu siyasetin diğer zincir silsilesi olan CENTO ve SEATO'dan da bir nebze bahsetmemiz gerekir:

Amerikan petrol Şirketlerinin sömürüsüne yardımcı olmak amacıyla kurulmuş Bağdat Paktı, Irak ilerici güçlerince yıkılınca, pakt yerini CENTO'ya bırakmıştır. Bugün CENTO'nun bölgedeki belkemiği Amerikan ileri karakolu, gerici ŞAH REJİMİ'dir.

SEATO da Güney-doğu asya ve uzak-doğu gerici ve kapitalist ülkelerin sosyalist ülkeleri sardığı diğer bir pakttır.

Şimdi Asyanın 3/4 ü çevrelenmiştir. ARKTİKA'daki Amerikan emperyalizminin NÜKLEER DENİZALTI üslerini de sayarsak, artık Asya, Sosyalist ülkeler ve Ulusal Kurtuluş Hareketleri çevrelenmiş, çember tamamlanmıştır.

AMERİKAN EMPERYALİZMİ GERİLİYOR :

Türkiye'nin 1975 lerdeki durumunu anlayabilmemiz için, kısaca daha önce sözünü ettiğimiz gerici ittifakların durumuna bir göz atalım:

1965 lerde A.B.D. emperyalizmine karşı, Fransız tekelci sermayesinin başlattığı dolar hakimiyetine başkaldırıktan hemen sonra, bu ekonomik çelişki her zaman olduğu gibi, siyasi gelişimi etkilemiş ve Fransa NATO'nun askeri kanadından çekilmiştir. Bu çekiliş, WALL STREET, PENTAGON ve STATE DEPARTMENT üçlüsünün CIA'yı harekete geçirip GENERAL DE GAULLE'ü öldürmek istemesine yol açmıştır. (15 Haziran 1975) saat 14.00 T.R.T.) İlk ve önemli zincir kırılmıştır. Abluka gevşemiştir.

Bu arada Portekiz'de SALAZAR FAŞİZMİ yıkılmış, ilerici güçler iktidara yönelmişlerdir. Barıştan yana kazanılan bu zaferler, saldırgan NATO'yu ve onun ağababası Amerikan Emperyalizmini çileden çıkarmıştır. Böylece İsrail'e destek sağlayan AZOR ADALARI emperyalist emellere artık biraz zor hizmet edecektir.

Bir yıl kadar önce faşist Yunan Cuntası artığı bir hükümet dahi saldırgan NATO'nun askeri kanadından çekilmiştir. Amerikan emperyalizminin kendi ülkelerinden 15.000 kilometre uzaklıktaki Akdeniz Kolluk Kuvveti 6. FİLO'su önemli barınak imkanlarından mahrum edilmiştir.

İtalya için için kaynayan bir kazanı andırmakta, Amerikan emperyalizmine ve onun maşası NATO, bu ülkeye istikrarsız gözüyle bakmakta ve geleceği karanlık gözük-mektedir.

TÜRKİYE :

- 1- 1960 da Adana-İncirlik'ten havalanan U-2 uçağı Türkiye'yi bir felaketin eşiğine getirmiştir.
- 2- 1965 te donanmanın yolu 6. FİLO tarafından kesilmiştir.
- 3- Johnson İnönü'ye meşhur ultimatomunu vermiştir.
- 4- Son Kıbrıs olayları sonrası da, Amerika ve maşası NATO, silah ambargosu koymuştur.

Şimdi Türkiye'deki hakim sınıfa ve iktidarları ise hala, birkaç dolar ve birkaç döküntü savaş malzemesi almak için sadakat üstüne sadakat örneği vermekte, "TÜRKLÜĞÜN ULULUĞU ve YÜCELİĞİ" üstüne fetva verenler bu ululuk ve yüceliği cüceleştirmeye devam etmektedirler. Önümüzdeki zaman, Amerikan emperyalizmi ve onun maşası NATO şakşakçılarının, daha ne kadar NATO'da kalabileceklerini bizlere gösterecektir.

Yukarıda belirtmeğe çalıştığımız bu birkaç örnek, başta Amerikan Emperyalistleri olmak üzere onların Avrupalı yardakçılarında artık NATO'nun geleceğinden pek fazla emin olmayacaklarını ispatlamıştır.

CENTO'nun patronu olma eğilimindeki gerici ŞAH REJİMİ, A.B.D. Emperyalizminin bölgedeki gönüllü bekçisidir. Yine zaman, petrol dolarlarının Şahı ve gerici rejimini ne kadar ayakta tutabileceğini bize gösterecektir.

SEATO'nun görevini yapamadığı ve Güney-doğu Asya kukla yönetimlerinin ve ağababaları Amerikan Emperyalizminin ne denli rezil oldukları ortadadır....

Tüm kuklaların VAHDETTİN ÖRNEĞİ kaçmışlardır. Yıllarca süren ve Amerikan tekellerine II. Emperyalist Dünya Savaşından daha fazla kârlar getiren VIETNAM ve KAMBOÇYA savaşları bitmiş, yine 1945 sonrası "SOĞUK HARP" döneminde olduğu gibi tekeller köşeye sıkışmışlardır.

Burada nokta koyup şunu söylemeliyiz: Konuşmamıza başladığımızdan buyana II. Emperyalist Dünya Savaşı sonrası durumu kısaca belirtmeğe çalışıp, "Soğuk Harp" dönemi ve onun getirdiği gerici ittifakların bizzat tekelci sermayenin içinde bulunduğu durumdan dolayı doğduğunu anlattık. Amerikan tekelleri savaş ekonomisinden çıkmak istememekteler. Bu tatlı kârlarını sürdürmek istemekte kararlıdırlar. Vietnam ve Kamboçya yenilgileriyle sona eren şu taze dönemde, A.B.D. Başkanı Ford'un Avrupa'ya kadar gelip, hükümet başkanlarına YF-16 savaş uçaklarının MİRAGE'lere tercih edilmesi yolunda baskı yapması ve kabul ettirmesi bir tesadüf değildir. Bu olayın Vietnam ve Kamboçya yenilgisiyle alabildiğine organik bir bağı vardır. Böylece hem tekeller zor mali dönemlerini atlatacak hem NATO'nun vurucu gücü artacak hem de Avrupa Havacılık Sanayii kısırlaştırılıp Amerika'ya bağımlılık arttırılacaktır.

İşte Türkiye'de kurulması düşünülen UÇAK SANAYİİ adlı montajcılık oyununa böyle bakmak ve 6 Amerikan ve İngiliz firmasının tekliflerini böyle yorumlamak gerekir.

İsterseniz artık buraya kadar anlattıklarımızın bir kısa özetini yapıp, Sonra ulusal savaş sanayii ve Kimya Sanayii adlı bölümümüze geçelim.

- 1- Amerikan emperyalizminin dikte ettiği, savunma sistemlerinde kalındığı sürece Amerikan tekellerine hizmet edilir.
- 2- NATO ve CENTO gibi paktlarda kalındığı sürece, onurlu bir dış politika yürütülemez. Yürütülecek politika Amerikan güdümündedir.
- 3- NATO ve CENTO'da kalındığı sürece kurulacak bir savaş sanayii (ki kendi başına savaş sanayii diye birşey yoktur) ULUSAL değildir.
- 4- NATO, CENTO ve SEATO yani Amerikan Emperyalizmi iflas etmiştir. Daha fazla zaman geçirilmeden, Türkiye dünyada kendine yaraşır saygın yerini almalı ve NATO ve CENTO'dan ayrılmanın yollarını bulmalıdır.

Şimdi biraz da Türkiyedeki Kimya Sanayiine değinelim: Türkiyedeki Kimya sanayiinin belli başlı özellikleri incelendiğinde ilgili sanayi dallarında son 10 yılda önemli bir gelişim göze çarpar. Örneğin işyeri ve çalışanların sayısı %100 artmıştır. Petrokimya, kömür, gıda, içki, seramik ve metallurji sanayii dallarının her birinde özel kesime ait işyeri sayısı kamu kesiminden daha fazla bir sayıya ulaşmıştır. Ancak bu iki kesimin yatırım alanları büyük farklılıklar gösterir. Yukarıda saydığımız sanayi dallarını üretim çeşitlerine göre iki ayrı grup altında toplar

Ve bu gruplara kimlerin ne kadar yatırım yaptığını incelersek, "özel sektör eliyle kalkınma"nın yurt çıkarlarına değil, cep çıkarlarına dönük bir edebiyat olduğunu görürüz.

Bunlardan birisi bildiğiniz gibi AĞIR KİMYA SANAYİİ'dir. Burada kömür, petrol, tuz, kükürt, hava ve su gibi temel hammaddelerden başlayarak tüketim ürünlerinin yanında diğer imalat sanayilerinde girdi olarak kullanılan temel kimyasal maddeler yapılır. Gübre, nafta, sudkostik, süfürik asit vb. gibi bu tesisler büyük yatırımları gerektirir, hammadde bakımından dışa bağımlılıkları azdır.

İkinci grup olarak ele alacağımız TÜKETİM MADDELERİ ÜRETEN KİMYA SANAYİİ, ara malları işleyip tüketim malları yapan, çoğunlukla montaj fabrikası niteliğindeki tesislerdir. Yatırım gereksinimleri bir önceki gruba nazaran çok daha azdır. Ürünlerinin çeşitliliği nedeni ile pek çok değişik ara ürününü girdi olarak kullanan bu tesislerin hammadde gereksinmesi nedeni ile dışa bağımlılığı fazladır.

Bu dışa bağımlılığı Ticaret ve Sanayi Odasının yayınladığı ve Resmi Gazete'de yayınlanan ithalat kotalarıyla ilgili Liberasyon Listesine baktığımızda daha açık görebiliriz. Burada binlerce diyebileceğimiz kadar (çünkü bir kalem esasında birçok alt kalemlerden oluşuyor) maddenin ithal edildiği ve bunların liberasyon listesinde yer aldığı görülür.

DÖNEM	YATIRIM (MİLYON TL)	
	1963-68	1973-77
Kimya Sanayii (İlaç, boya, kimya maddeleri)	768	3850
Petro-kimya, gübre	1660	9320

Görüldüğü gibi ağır kimya sanayiinden seçtiğimiz iki örnek için yapılan yatırımlar daha çok tüketim mallarına dönük kimya sanayii yatırımlarından iki-ikibuçuk kat fazladır.

İşte Türkiye'de özel teşebbüs, büyük yatırımları devlete bırakmış ve üretimin %50'sini sabun, deterjan, ilaç, kibrit, kolonya gibi tüketim mallarının oluşturduğu bir kimya sanayiine el atmıştır. Burada da yabancı firmalarla kurulan ortaklıklar nedeni ile bu kesimdeki yabancı sermaye oranı %64 gibi yüksek bir düzeye erişmiştir.

Ülkemizde kimya sanayiinin bir başka belirgin özelliği de düşük kapasite ile çalışıp kaynak israfına yolaçmasıdır. Bu, özel kesimde çok daha belirgindir.

SAVAŞ GEREÇLERİ İMALATININ KİMYA SANAYİİNE BAĞIMLILIĞI

Hemen her çeşit ağır sanayi ürünlerini girdi olarak kullanan savaş gereçleri ima-

latı, üst düzeyde, çok karmaşık ve özel sanayi kuruluşlarında yapılır. Kara baruttan, modern süpersonik jet uçaklarının yapımına kadar bu sanayi dallarının hepsinde kimya sanayiinin ürünleri kullanılır. Bu bölümde, bu bağımlılığı yurdumuz gerçeklerini de göz önünde tutarak bazı somut örneklerle inceleyeceğiz.

A) PATLAYICI MADDELER

Türkiye, şimdilik, kendi ihtiyacı olan patlayıcı maddelerin %85'ini kendi üretmektedir. Ancak talep artışı ile üretim artışı eşit olmadığından, ithalat için harcanan para 1967-77 döneminde iki misli artmaktadır. (3. Plan Yıllık İthalat Artışı %10). Yani bu patlayıcı maddelerin ülkemizde yapılmasına dönük bir çaba yoktur. Tam tersi ithalata hız verilmek istenmektedir.

	Patlayıcı Madde Değerleri (*)		(1971 fiyatları ile milyon TL olarak)	
	1967	1972	1977	3. Plan yıllık Artış (%)
Talep	61.2	78.8	106.5	6.2
Üretim	53.0(%87)	67.7(%83)	88.7(%83)	5.6
İthalat	8.2	11.1	17.8	9.9

(*) DPT yayınları.

Roket yakıtları halen ithal edilmektedir. Yalnız bir kısım roket yakıtları Elmadag Fabrikasında ve Kırıkkale'de yapılmaktadır. Bunun yanında Kobra roketlerinin de yapımına geçilmiştir. Ancak bunlar çok demode olan ve bugün kullanılmalarında çok sakıncalar olan roketlerdir. Yurt içindeki imalat sanayii ve hammadde potansiyeli patlayıcı maddeler sanayiini besleyecek nitelikte değildir. Eski bir teknolojinin uygulandığı bu daldaki hammadde talebi gözönüne alınırsa, nitrik asit ve teknik amonyum nitrat yeterli, toluen yetersiz, gliserin çok pahalı, kükürt rezervleri sınırlı, glikol, sodyum nitrat ve potasyum nitrat yurt içinde üretilmemektedir.

B) AKARYAKIT

Türkiye bugün petrol ihtiyacının 2/3 ünü ithal eden bir ülkedir. Bunun yanında fuel-oil ve madeni yağ tüketiminin bir kısmı da ithal yolu ile karşılanmaktadır. Benzin, mazot ve jet yakıtının tamamı yurt içi rafinerilerinden sağlanır. Bu rafinerilerin üçü yerli, biri yabancıdır. Yabancı firmaların rafinesi ATAŞ'ın tüm kapasitedeki payı %31'dir. Petrolün sürekli ithali dost ülkelerle yapılan anlaşmalarla sağlanırsa da üretimde çok az kullanılmalarına rağmen çok kritik görevleri olan bazı katkı maddeleri tamamen USA, İngiltere ve Alman firmalarından sağlanmaktadır. Örne-

bulunan ortaklardır. Artan oto lastiği ihtiyacını karşılamak için büyük bir kapasite arttırılması öngörülmektedir. Bu konuda özel, yabancı ve kamu kesimleri arasında büyük bir rekabet vardır. Ordu kökenli bir kuruluş olan Oyak çabuk kâr etme düşüncesi ile bir kamu kuruluşu olan Petkim ile ortaklık yapmaktan kaçınmış ve "Harp Sanayiinin güvenliği"ni istismar ederek bir Amerikan firması ile yaptığı ortaklığa gerekli izni çıkarmak için DPT'ye baskı yapmaktadır. Kurulacak şirketin uçak lastiği yapacağı öne sürülmektedir.

Oto lastiği sanayiinde kullanılan ham maddelerin bir kısmı halen PETKİM tarafından yapılmakta ve de halen deneme safhasında bulunan fabrikanın çok yakında üretime geçmesi ile bu hammaddelerin hepsi 1977 ye kadar Türkiye'de üretilecektir. Bu maddeler CBR ve SBR sun'i kauçukları ile karbon siyahı denilen dolgu maddesidir. Ancak modern jet uçaklarının tekerlekleri çoğunlukla doğal kauçuk veya poliizopren denilen sun'i kauçuktan yapılmaktadır. Bu maddenin yakın bir gelecekte üretilmesi düşünülmektedir. Çünkü talep bir yatırımı öngöreceği seviyenin çok altındadır. Yani uçak lastiğini yurt içinde yapmak ile hazır olarak dışarıdan almak ekonomik ve dışa bağımlılık açısından bu koşullar altında birbirinden çok farklı şeyler değildir.

1977 için DPT Talep tahmini (TON)	Petkim kapasite	
SBR	29.800	32.150
CBR	10.300	13.500
Karbon siyahı	30.000	15.000 (30.000'e çıkabilir)

D) DEMİR ÇELİK SANAYİİ

Ağır sanayiinin en önemli girdilerinden olan demir ve çelik mamullerinin büyük bir kısmı ülkede üretilir. Ancak bir yandan İskenderun'daki 3. Demir Çelik Fabrikası bitirilmeye çalışılırken öte yandan yurtiçi fiyatlarından daha düşük olan dış piyasa fiyatları ile ithalata izin vermenin hangi çıkarlara hizmet ettiği gözden kaçmamalıdır.

	Demir-Çelik Sanayii Üretimi (Bin ton)			
	1966	1968	1970	1972
Pik Demir	157	139	132	124
Çelik blok	843	1109	1312	1442
Saç	197	344	414	367
Boru	26	20	14	14

Demir-Çelik Sanayii Üretimi (Bin ton) (Devamı)

	1966	1968	1970	1972
Profil	49	54	47	66
Levha	27	87	112	130
Köşebent	35	53	84	41

Kaynak: Türkiye İstatistik Yıllığı 1973, s.247.

Demir-Çelik Sanayininin 1972 yılındaki durumu

Ürün	Talep (Bin ton)	İthalat (Bin ton)	İkinci Plan Yıllık ithalat artışı % si
Yuvarlak	700	20	16.8
Ağır profil	67	17	22.5
Hafif Profil	205	45	32.4
Demiryolu malz.	27	11	22.4
Tel	95	3	69.5
Sıcak çek. sac	180	63	99.2
Soğuk çek. sac	200	-	-
Alaşımli özel çelik	100	13+9	2.9
Dikişli boru	130	-	-

Kaynak: 3 Beş Yıllık Plan s.464, 479

On Yıllık dönemde demir-çelik ürünleri talebi
(Bin ton)

	Yıllık artış				
	1972	1977	1982	77/72	82/77
Yuvarlak	700	1137	1657	10.2	7.8
Ağır profil	67	112	132	108.	3.3

On yıllık dönemde demir-çelik ürünleri Talebi (Devamı)
(Bin ton)

Yıllık artış

	1972	1977	1982	77/72	82/77
Hafif Profil	205	417	696	15.3	10.3
Demiryolu malz.	27	47	60	11.7	5.0
Tel	95	188	317	14.6	11.0
Levha	130	260	454	14.9	11.8
Sıcak çek. saç	180	350	599	14.2	11.3
Soğuk çekme saç	200	565	993	23.0	11.9
Galvanizli saç	30	48	78	9.9	10.2
Teneke	70	123	216	11.9	11.9
Dikişli boru	130	210	338	10.1	10.0
Dikişsiz boru	32	54	93	11.0	11.5
Özel Çelik(X)	100	285	567	23.3	14.7
Döküm	232	389	729	10.9	13.4

(X) Makina yapım ve takım çelikleri, alaşımlı, yüksek karbonlu, dövme, kütük, vb.

Yukarıdaki tablolar incelendiğinde, kurulması düşünülen savaş sanayiinde özel çeliklere büyük bir talep olduğu halde bunların %100'e yakın bir kısmının ithal edildiği görülür. Diğer ürünlerde 1962-67. dönemde genellikle plan hedeflerinden fazla üretim gerçekleştirilmiş ve 1967-72 döneminde de bu durum muhafaza edilmeğe çalışılmıştır.

E) DEMİR DIŞI METALLER

Demir dışı metaller savaş sanayiinde oldukça büyük yer işgal etmektedir. Bunlar silis çubuğu, alüminyum, magnezyum, kadmiyum, antimon gibi maddelerdir. Türkiye'deki üretim miktarları oldukça düşük ve kurulması düşünülen savaş sanayiinin ihtiyaçlarını karşılamaktan çok uzaktırlar. Elektrik ve elektronik sanayiinde çok kullanılan bakır ve uçak sanayiinde temel madde olarak kullanılan alüminyumdan kısaca bahsedecek olursak:

BAKIR:

Elektrik ve elektronik sanayiinde iletken olarak kullanılır. Bu tür bakır Türki-

yede halen özel bir firma tarafından yapılmaktadır. Ancak mevcut kapasitenin artan talebi karşılayacağı şüphelidir. Yurdumuzdaki tüm bakır sanayiinin durumu ise hayli karanlıktır. 2. Plan döneminde öngörülen üretimin ancak %30'u gerçekleştirilebilmiş, büyük talep açığı ithalat ile karşılanmıştır. Son dönemlerdeki bakır rezaleti burada tartışmacılar arasında bulunan Sayın Haydar TUNÇKANAT ilk defa açıklamışlardı. Bu açıklamalarda ABD'nin konu ile ilgili çıkar planları ilk defa kamu oyuna duyurulmuş ve Karadeniz Bakır'ın kuruluşundan buyana geçirdiği safhalar anlatılmıştı. Karadeniz Bakır İşletmeleri'nin 40 bin ton olan üretim kapasitesinden ancak 10 bin ton kadar üretilebilmektedir. 385 bin ton üretilmesi öngörülen sülfürik asit ise 1 ton dahi üretilmemektedir.

ALÜMİNYUM :

Uçakların dış gövdeleri ile motor parçaları çeşitli Al-alaşımından yapılır. Alüminyum Türkiye'de bol bulunan boksit filizinden elde edilir. Etibank tarafından Seydişehir'de kurulan fabrika henüz saf alüminyumu üretecek düzeyde çalışmamaktadır. Bunun de en büyük nedeni Keban'ın tam olarak devreye girip yeterli elektrik enerjisini henüz sağlayamamasıdır. Ancak saf alüminyum elde etmekle de uçak sanayiinin istediği malzeme sağlanmış olmaz. Örneğin jet uçaklarında motor parçaları için aşağıda bileşimi verilen alaşımların çok özel tekniklerle hazırlanmaları gerekir.

Uçakta alüminyum kullanılan yerler:

1) Kanat, 2) çeşitli kaplama, dış gövde, 3) pervane, 4) Motor karteri, 5) Silindir pistonları, 6) Tekerlekler.

Hafif uçaklar için : US-2024 ve 7075 alaşımları.

Jetler için:

Jet kompresöründeki bıçaklar - 2618 alaşımı

Yüksek sıcaklıktaki bölgeler - 2219 "

Jetlerde silindirik kısımlar - SAP "

Dövme

Alaşımı	Fe	Si	Cu	Mn	Mg	Ni	Ti	Zn
2219	%0.3	0.2	5.6-6.8	0.2-0.4	0.02	-	0.02-0.10	0.1
2618	%0.9-1.3	0.25	1.9-2.7	-	1.3-1.8	0.9-1.2	0.04-0.1	-

Özetle: Uçak sanayiinin gerektirdiği alüminyum üç basamakta yapılabilir:

1) Boksit filizinden alümina yapımı.

2) Alüminadan elektroliz ile saf alüminyum yapımı.

3) Alüminyum alaşımları yapımı.

Türkiye'de bugün sadece 1. basamak yapılmaktadır. 2. Basamağın ne zaman gerçekleştirilebileceği enerji durumuna bağlıdır.

F) DİĞER

Elektronik sanayiinin çok önemli bir girdisi olan transistörler çok saf metal oksitlerdir. En ucuzları saf silisyum di oksit, en pahalıları (en hassas görevleri yapanlar) germanyum ve galyum gibi metallerin oksitleridir. Türkiyede bu tür maddeler üretilmez, mevcut teknoloji ile de yakın bir gelecekte üretilmeleri olanaksızdır.

Ağır silah ve uçak sanayiinde kullanılan optik camlar ise ülkemizde mevcut tesislerde üretilmez.

Buraya kadar, dünyadaki gelişmeleri ve Türkiyenin temel sosyoekonomik yapısı hakkında pek detaylı olmasa da yeterli olacağını sandığımız bilgileri verdik. Bu bölümü bu kadar uzun tutmaktaki gayemiz, harp sanayii tanımının burjuva tarafından saptırılmasını önlemek için olmuştur. Şöyle ki, burjuva, harp sanayiini hiçbir temel ve yan sanayii olmayan montaj nitelikte uçak veya tank yapımı şeklinde yansıtmaktadır. Halbuki BAŞLIBAŞINA BİR HARP SANAYİİ YOKTUR. Harp silahı üreten firmalar sadece temel sanayiinin ürettiği ürünlerin daha üst düzeyde bir teknoloji ile montajını yapmaktadırlar. Türkiyede böyle bir yan ve temel sanayii yokken ulusal bir harp silahları üreten sanayi kesiminden bahsetmek yanlıştır. Bizim anlayışımıza göre EĞER BİR SAVUNMA SANAYİİ KURULACAKSA BU, TÜM EKONOMİYİ İÇEREN TEMEL BİR AĞIR SANAYİİ VE ONUN YAN SANAYİİLERİNİN KURULMASI OLMALIDIR. Bugün böyle bir temelden yoksun olan Türkiye'de herşeyi ile dışa bağımlı silah montaj fabrikaları kurup bunu ULUSAL HARP SANAYİİ diye nitelemek yanlıştır.

Ben burada konuşmamı kesiyor sizlere teşekkür ediyorum.

Kongre Başkanı : Teoman ÖZTÜRK

- Sayın Fehmi SÖNMEZ'e teşekkür ederiz. Şimdi Makina Mühendisleri Odası adına sayın Günay BOLAZAR'ı kürsüye davet ediyorum.

Tebliğ sunan : Günay BOLAZAR

- Arkadaşlar biz ülkemizin bugünkü sanayi düzeni ile gündemdeki Ulusal Silah Sanayii arasındaki ilişkiyi sergilemeye çalışacağız. Ülkemizde milli savaş sanayii kuruyoruz sloganlarıyla halkımızın duygularını istismar ederek, montajcılık ve ambalajcılık yoluyla büyük kârlar elde eden çevreler Kıbrıs olaylarını, Yunanistan ile aramızdaki gerginlik ve Amerika'nın silah ambargosunu fırsat bilerek "Milli Savaş Sanayii" sloganları altında yeni kâr kapıları tezgahlamak gayreti içindedirler. Biz bu tebliğin dar çerçevesi içinde işin ticari ve politik yönünü, uluslararası tekellerle ve savaş ittifakları ile ilişkilerini bir yana bırakıp

ülkenin sanayi yapısı ile ilişkilerini ve olabirliğini ele alacağız. Kavram karışıklığına meydan vermemek için tebliğimizin bundan sonraki bölümlerinde "Milli Savaş Sanayii" yerine "Ulusal Silah Sanayii" terimini kullanacağız.

SİLAH SANAYİİNİN DİĞER SEKTÖRLERDEN AYIRAN TEMEL ÖZELLİKLER

Her sanayi sektörü az ya da çok diğer sektörlerle bağımlıdır. Bir sektörde üretilen mal, bir başka sektöre girdi olmakta, bir sektörde yapılacak bir yatırım için seçilecek üretim kapasitesi ve teknolojisi diğer sektörlerdeki üretim kapasiteleri ve teknolojilerinden büyük ölçüde etkilenmektedir.

Örneğin oto lastiği yapımında kullanılan suni kauçukları ve karbon siyahını üretecek petro-kimya tesislerinin kurulup kurulmayacağı, kurulacak ise kapasitesinin ne olacağı konusundaki karar, üretilecek lastik miktarına bağlıdır. Oto lastiği üretecek tesislerin kuruluş ve kapasiteleri ise taşıt sanayiinin kapasitesi ile direkt ilişkilidir. Silah sanayiinde ise, diğer sektörlerle bağımlılık çok daha fazladır. Aslında silah sanayii başlı başına bir birim olmayıp, tüm sanayi sektörlerinin karmaşık bir sonucudur. Örneğin telsiz cihazları elektronik sanayiinin, uçak benzini petro-kimya sanayiinin, gözetleme cihazları optik sanayiinin birer ürünüdür.

Spesifik silah sanayii dallarının dışında kalan silah sanayii, aslında, diğer sanayi sektörlerinin sürekli ürettikleri ürünlerden başka birşey değildir. Spesifik sanayi dallarında ise yapılan üretim, tek amaçlı olarak, fakat yine diğer sektörlerin üretim alanları içinde yapılmaktadır.

Bu temel özellikler silah sanayiini diğer sanayi sektörlerinden ayırmakta ve ülke sanayiinden bağımsız, tek başına bin silah sanayiinden söz edilemeyeceği gerçeğini ortaya koymaktadır. Bu nedenle silah üretiminin doğrudan bağlı olduğu imalat sanayiinde ve özellikle yatırım malları sektöründe ülkemizin hangi düzeyde olduğuna bir gözatmakta yarar görüyoruz.

İMALAT SANAYİİNİN DURUMU

İmalat sanayiinin milli gelirdeki payının düşük olması bir yana, tüketim malları ara mallar ve yatırım mallarının imalat sanayiindeki payları da ülkemizin bu alandaki yetersizliğini ve sağlıklı bir gelişim içinde olduğunu belgelemektedir.

	<u>Türkiye</u>	<u>Gelişmiş Ekonomiler</u>	<u>Gelişmekte olan Ekonomiler</u>	<u>Merkezi Planlama Ekonomileri</u>
Tüketim malları	46.6	20	39	25
Ara Mallar	39.4	35	36	27
Yatırım malları	14.0	45	25	48

Bu konuyu Aydın KÖYMEN arkadaşımız biraz önce değindi. Ancak ben bir noktaya dikkatleri çekmek istiyorum. Yukarıdaki tablonun incelenmesinden de görüleceği üzere, tüketim malları payının, gelişmiş ekonomilerde %20, merkezi planlama ekonomilerinde %25 olmasına karşılık, Türkiyede %46.6 olması, zaten yetersiz olan imalat sanayiimizin tüketim malları imalatına dönük çarpık bir gelişim içinde bulunduğu belgelenmektedir.

Yatırım mallarının payının gelişmiş ekonomilerde %45, merkezi planlama ekonomilerinde %48 olmasına karşılık, ülkemizde %14 gibi düşük bir düzeyde bulunması, ülkemizin sanayileşmekte olduğuna dair her türlü parlak sözlerin kandırmacadan başka bir şey olmadığını, hiçbir kuşkuyla yer bırakmıyacak biçimde kanıtlamaktadır.

Sanayileşmenin en önemli göstergelerinden biri olan yatırım malları sanayiinin bileşimine bir gözatarsak bu durumu daha da açık bir biçimde görebiliriz.

Yatırım malları sanayiindeki payı
(%)

Madeni eşya sanayii	21.9
Makina imalat sanayii	15.7
Elektrik-elektronik sanayii	14.7
Taşıt sanayii	38.4
Tarım alet ve makinaları	9.3

Kaynak: D.P.T. 1972

Bu dalları sırası ile gözden geçirelim.

MADENİ EŞYA SANAYİİ

Buzdolabı, çamaşır makinası, elektrik süpürgesi gibi dayanıklı tüketim mallarının üretildiği, imalat sanayiinin % 21.9'unu oluşturan bu dal üzerinde uzunboylu tartışmayı gereksiz görüyoruz. Esasen, bu dalın yatırım malları sanayii içinde yer alması da ayrı bir konu.

MAKİNA İMALAT SANAYİİ

Yatırım malları sanayiinin % 15.7'sini oluşturan budal, sanayileşmenin derecesini gösteren en önemli sektörlerden birisidir. Biraz derinlemesine bir inceleme, bu dalda, ülkemizde yapılan işlerin, ana proses makinaları üretimiyle uzaktan yakından bir ilişkisi olmadığını göstermektedir. Kaldı ki, salt imalat sanayii içindeki payı itibarıyla bir karşılaştırma yapıldığında, makina imalat sanayiindeki, yeni

sanayileşme sürecinin neresinde olduğumuz hakkındaki acıklı durumu ortaya çıkarmaktadır.

Çeşitli ülkelerde Makina İmalat Sanayiinin İmalat Sanayiindeki Payı :

Batı Almanya	% 10.8
Hollanda	% 10.0
Türkiye	% 2.4

Bu daldaki makina arz ve talebinin ne miktarının ithalatla karşılandığı, ne miktarının ihraç edildiğini gösteren aşağıdaki tablo, yukarıdaki yargıda haksız olmadığımızı kanıtlamaktadır.

	İthal edilen Makinanın Toplam arz içindeki payı (%)	İhraç edilen ma- kinanın toplam talep içindeki payı (%)
A.B.D.	4.2	13.2
Ortak Pazar Ülkeleri	5.7	17.2
Türkiye	64.3	0.4

Görüldüğü gibi ülkemiz makina imalat sanayiinde ana proses makinaları üretimine henüz el atamamış, ihtiyacının %64.3'ünü ithalat yoluyla karşılayan, buna karşılık bu daldaki toplam talebin %0.4 kadarını ihraç edebilen, kısacası sanayileşme sürecinin "S" sine dahi ayak basamamış durumdadır.

ELEKTRİK-ELEKTRONİK SANAYİİ

Bu dalın yatırım malları sanayiindeki % 14.7 lik payının büyük bir bölümünü elektrik alanındaki üretim meydana getirmektedir. Elektronik dalında ise, uluslararası radyo-televizyon yapımcısı büyük şirketlerin ve yerli ortaklarının montajcılık ambalajcılık tesislerinin ötesinde, sanayi denebilecek herhangi bir girişim bulunmamaktadır.

Elektronik sanayiinin temelini, elektronik devre elemanları imali oluşturmaktadır. Devre elemanları içinde en önemli yeri alan transistörler çok saf metal oksitlerdir. Bunlar, saf silisyum dioksitten germanyum ve galyum gibi metallerin oksitlerine kadar değişik fiyat ve duyarlıktaki metal oksitleridir. Türkiye de bu güne kadar bu maddeler üretilmemiştir ve mevcut teknoloji ile yakın bir gelecekte üretilmesine de olanak görülmemektedir.

Elektronik cihazların maliyetini etkileyen en önemli etken, teknolojidir. Bir elektronik cihazın veya sistemin hangi elemanlardan oluşturulacağı ve devrelerin tasarımı, devre elemanları yapısından çok daha önemli bir bilgi ve beceri birikimidir. Böyle bir bilgi ve beceri birikimine sahip olduğumuzu söylemek olanak dışıdır.

Kısacası, elektronik sanayiimizin durumu, bu dala güvenerek herhangi bir girişimde bulunmaya olanak vermeyecek kadar geridir ve bu dalda devre elemanları üretimine geçmeden, elektronik cihazlar yapımında bilgi ve beceri birikimini sağlayacak olanaklar yaratılmadan, herhangi bir sıçrama yapmak olasılığı görülmemektedir.

TAŞIT SANAYİİ

Yatırım malları sanayiinin %38.4 gibi önemli bir bölümünü oluşturan taşıt sanayiinin silah sanayiindeki önemli yeri, herhangi bir açıklamaya gerek bırakmayacak kadar belirlidir. Birinci Beş Yıllık Plan döneminden buyana sürekli teşvik gören, vergi indirim, gümrük muafiyeti, uzun vadeli kredi olanakları ve benzeri yollarla devlet kesesinden sürekli desteklenen büyük gümrük duvarları ile dış rekabete karşı korunan ve aşırı karlar elde edilmesine olanak hazırlanan bu dalda, bugün ulaştığımız düzeyin anlaşılabilmesi için, konuya biraz daha dikkatli bakmak gerekmektedir.

Taşıt sanayiindeki başlıca girişimlerin durumunu şöylece sıralayabiliriz:

TOFAŞ

1968 yılında kurulmuştur. Ortakları, içerden Makina Kimya Endüstrisi Kurumu, Koç Holding, Türkiye İş Bankası, dışarıdan ise, %41.5 hisse ile International Holding Fiat'tır. Motor, şanzuman, diferansiyel ve benzeri grupları ithal edip, Murat otomobillerinin montajcılığını yapmaktadır.

OTOSAN:

Koç Holding'e bağlı bir kuruluştur. Motor, şanzuman, diferansiyel ve benzeri grupları ithal ederek, Ford Motor Company'nin ürünlerini ANADOL adı altında monte edip pazarlamaktadır.

ÖYAK:

1969 yılında kurulmuştur. Ortakları, içerden, Ordu Yardımlaşma Kurumu, Yapı ve Kredi Bankası, dışardan ise, Regie Nationale des Usines Renault'dur. Motor, şanzuman, diferansiyel ve benzeri grupları ithal edilip, Renault otomobillerinin montajcılığını yapmaktadır.

M A N KAMYON VE OTOBÜS SANAYİİ A.Ş.

1965 yılında kurulmuştur. Ortakları, içerden, Ercanlar Ltd. Şti. dışardan ise

%33.33 hisse ile *Machinen Fabrik Augsburg-Nornberg A. G.* dir. Motor, şanzuman, diferansiyel ve benzeri grupları ithal ederek, *MAN Otobüs ve Kamyonlarının montajcılığını* yapmaktadır.

OTO MARSAN OTOBÜS VE MOTORLU ARAÇLAR SANAYİİ A.Ş.

1966 yılında kurulmuştur. Ortakları, içerden, *Kadir Hasoğlu ve Ortakları Koll. Şti. Mengerler Ticaret T.A.Ş.*, dışardan ise, %36 hisse ile *Daimler-Benz A.G.* dir. Motor, şanzuman, diferansiyel ve benzeri grupları ithal edip, *Mercedes-302 otobüslerinin montajcılığını* yapmaktadır.

OTO-YOL SANAYİİ A.Ş.

Bir *Koç Holding* kuruluşudur. Motor, şanzuman, diferansiyel ve benzeri grupları ithal ederek, *BUSSING* Marka otobüslerin montajcılığını 1973 yılına kadar sürdürmüş, sonra üretimini durdurmuştur.

OTOBÜS KAROSERİ VE TURİSTİK İŞL. A.Ş. :

Bu kuruluş da, Batı Alman kaynaklı, Uluslararası Tekelci Sermaye ile yerli işbirlikçilerinin oluşturduğu bir şirket olup, *MAGIRUS* otobüslerinin montajcılığını yapmaktadır. 1971 yılında 306 otobüs montajı yapan bu şirketin 1974 yılında yaptığı otobüs montajı sayısı 52'dir.

B.M.C. SANAYİ VE TİCARET A.Ş.

1964 yılında kurulmuştur. %26 yabancı sermaye hissesi bulunan kuruluş, *B.M.C. Austin ve Morris* markaları ile kamyon, minibüs ve *Leyland* markası ile traktör montajcılığı yapmaktadır. Bu kuruluş, ilkel teknoloji, ve düşük kapasite ile de olsa, motor üretimine el atmış, bir kısım motor ihtiyacını *M.K.E. Kurumu Kırık-kale Fabrikalarında* döktürüp, bir kısmını da yurt dışından dökülmüş olarak getirtip işleyerek kendi ölçüsünde başarılı sonuçlar almıştır. Ancak, üretim kapasitesi, modern teknoloji ve program kontrollu tezgah kullanılmasına olanak sağlayacak düzeyden çok uzaktadır.

Yukarıda sıraladığımız kuruluşların durumu incelendiğinde, yatırım mallarının önemli bir bölümünü oluşturan ve bu sanayi içinde en fazla gelişmiş dal olarak nitelendirebileceğimiz *Taşıt Sanayii*nde de, yıllardır sürdürülen teşvik tedbirleri ve gümrük duvarları ile ortaklarına devlet kesesinden aşırı karlar sağlanmasına karşılık, sermaye, ara mallar, lisans, patent, know-how ve benzeri yollarla tamamen dışa bağımlı, yabancı ortaklarının ürettiği mamullerin montajcılığını ve pazarlamasını yapan kuruluşlardan öteye gidilememiştir.

Bu kuruluşların adına yerli imalat dedikleri ve montajlarını yaptıkları araçlarda yerli girdi olarak gösterdikleri parçaların durumu da pek farklı değildir. Bu parçaların çoğu, yabancı sermaye ortaklığı ile kurulmuş şirketler tarafından tezgahları, teknolojisi ve malzemesi ithal edilerek montajcılık biçiminde üretilmektedir.

İngiliz lisansı altında, kısmen ithal malı hammadde kullanılarak, BELDESAN tarafından üretilen amortisörler, Fiat lisansı altında, BIKSAN tarafından üretilen kablo ve donanımı, ERKA tarafından hammaddesi ithal edilerek üretilen fren ve debriyaj balataları, Alman lisansı altında yine ERKA tarafından malzemesi ithal edilerek üretilen Kolbenschmitt pistonları, Magneti-Marelli lisansı ile NACO tarafından hammaddesinin bir kısmı ithal edilerek üretilen dinamo, alternatör, ateşleme bobini, v.b. elektrik donanımı, UZEL tarafından İtalyan lisansı, tezgah ve teknolojisi ile üretilen jantlar ile malzemesi tamamen ithal edilerek üretilen makas yayları ve benzeri örnekler taşıt sanayiinde tamamen yerli girdi olarak gösterilen parçaların da, aslında ne ölçüde dışa bağımlı olduğunu belgelemektedir.

17-18 Mart günleri Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın düzenlediği bir toplantıda, büyük bir sanayi kentimizin Sanayi Odası Başkanı ve sözcüsü, taşıt sanayiindeki firmaların dışa bağımlılığı nedeni ile, ülke şartları doğrultusunda bir gelişmeden uzaklaştıklarını, giderek, plansız, programsız üretim yapan hasta bir yan sanayi in doğduğunu söylemiştir. Bir başka sözcü ise, "İthal ettikleri kamyonun evsafını, ancak kestikleri faturada yazıp gören tüccar ve yedek parçacı grubu bu memleketin Otomotiv Sanayiini kurma şerefine nail olmuşlardır" diyerek gerçeği dile getirmiştir

TARIM ALET VE MAKİNALARI

Yatırım malları sanayiinin %9.3 ünü oluşturan bu dalda da ne ölçüde geri ve dışa bağımlı kaldığımızı belgelemeye gerek görmüyoruz.

İmalat sanayiinde, özellikle silah üretiminde en önemli sözü söyleyecek olan Makina İmalat Sanayii, Elektronik Sanayii ve Taşıt Sanayiinde, ne ölçüde geri ve dışa bağımlı bulunduğumuzu gördükten sonra, "Sanayimiz, Ulusal Silah Sanayiini kuracak düzeye ulaşmıştır" diyenlerin, bu gerçek dışı iddialarının arkasında yatan, onları meydanlara fırlayıp, işi biran önce kurtarmak üzere seminerler tertiplemeye iten nedenin, kendi söyledikleri gibi idealizm, cemiyet, vatan ve millet duyguları olmadığını, sadece ve sadece, kâr etme isteği olduğunu görmemezlikten gelebilir miyiz?...

Başta gelen sözcülerinden birisi, Ankara Ticaret Odası Dergisi'nin, Ocak 1975 sayısındaki yazısında, tertiplenmiş olan "Milli Savaş Sanayii" seminerinden söz ederken, "... Gerçekte Ankara Ticaret Odasının tutumu şaşılacak bir hadise idi. Bir ticaret kuruluşunda, para sahasındaki bir müessesede, idealizmin, cemiyet, vatan ve millet duygularının bu derece ön plana geçirilmiş bulunması, fevkalade şaşılacak bir hadise idi..." diyor. Haklıdır sözcü. Bir ticaret kuruluşunun işi gücü bırakıp, "Milli Harp Sanayiinin hemen kurulması" için seminerler düzenlemesinin gerçek sebebinin, sadece bir kâr amacı olmadığına, cemiyet, vatan ve millet duygularının ön plana geçmiş olmasından dolayı böylesine aceleci davranışlarına inansaydık, biz de "fevkalade şaşırır" dık.

Yıllardır sürdürülegelen bir başka kandırmaca da, "Milli Uçak Sanayii" masalıdır. Hangi sanayi'e dayanılarak kurulacaktır bu "Milli Uçak Sanayii"?...İçten yanmalı motorların çoktan demode olduğu, türbojetlerin başdöndürücü bir hızla geliştiği bir alanda, ülkemizde içten yanmalı motorlar dahi yapılamazken, yapacağımız

"Milli" uçaklarımızda acaba hangi "Milli Motorlar" kullanılması programlanmıştır?.

Ülkemizde alüminyumun elde edildiği boksit filizinin bol bulunmasına karşılık, bu güne kadar saf alüminyum üretimine bir türlü geçememişken, çok özel bilgi ve beceri isteyen alüminyum alaşımları konusunda hiçbir tecrübemiz yokken, uçakta gövde, kanatlar, kuyruk, türbo-kompresör ve benzeri önemli bölümlerin yapıldığı alüminyum alaşımları yerine, hangi "Milli Alaşımların" kullanılması düşünülmektedir?...

Elektronik dalında devre elemanları üretemez durumda iken, cihaz dizaynı, devrelerin tasarımı konusunda bilgi ve beceri birikimine sahip değilken, genel olarak bir savaş uçağının maliyetinin %20'sini oluşturan, F.16 savaş uçaklarında uçak başına 750 000 dolar gibi önemli bir yer tutan elektronik cihazlar yerine acaba hangi "Milli Cihazlar"ın kullanılması planlanmıştır?...

Uçağın kumanda sistemini oluşturan hidrolik ve elektronik devrelerin, göstergelerin, iniş takımlarının, lastiğinin yapıldığı poliizopren kauçuğunun ve hatta oturulan koltuğun döşemesinin yapıldığı Yanmayan sentetik ipliğin hangi "Milli" kuruluşlardan sağlanması düşünülmektedir?...

SONUÇ:

Bu tebliğin sınırlı çerçevesi içinde sergilemeye çalıştığımız somut verilerden şu sonuçlar çıkarılabilir.

1. Ülkemizin bugünkü sanayi düzeyi ile "Ulusal Savaş Sanayii"nin kurulması mümkün değildir.
2. Tezgahları, malzemesi ve teknolojisi ithal edilerek kurulacak bir "Silah Sanayii"nin, adından başka "Milli" yanı olamaz. Böyle bir sanayi, bizi bugünkünden daha fazla dışa bağımlı duruma getirir.
3. Bu alana yapılacak yatırımlar kaynakların israfına neden olacaktır. Bu nedenle savaş harcamalarının azaltılmasını yollarının araştırılması gerekmektedir.
4. Savaş harcamalarının azaltılabilmesi için, ülkemizi, emperyalist ülkelerin sınır bekçiliğini yapmak durumundan kurtarmalı, NATO, CENTO, gibi savaş ittifaklarından ayrılıp, tüm komşularımızla dostluk ilişkileri içine girilmelidir.

Çünkü, bugün silah aldığımız bir ülke bize ambargo uygular, ise, başka bir ülkeden silah alma olanağımız vardır. Halbuki tamamen dışa bağımlı montaj niteliğindeki tesisler kurulduğunda, herhangi bir malzemeyi satan ülkenin ambargo uygulaması halinde, bu malzemeyi başka bir ülkeden sağlama olanağı bulunamayacağı gibi, dizayn değişikliği yapıp, başka bir silahın montajına dönmek olanağı da kalmayacaktır. Ulusal Silah Sanayiinin bütünü ile devlet eliyle kurulması ise, ülkemizin bugünkü sanayileşme düzeyi içinde, hem çok pahalı, hem de ekonomik olmayan bir üretim yöntemidir. Yoksul halkımızdan toplanan vergilerin bu alana sarf

edilmesi, sanayileşme umutlarımızı toptan yok edecektir. Bu nedenle savaş harcamalarının kısılması yolları araştırılmalı, tüm yatırım kaynakları devlet eliyle ve dengeli bir biçimde, sanayileşmeye harcanmalıdır.

Emperyalist ulusların sermaye çevreleri ile ortaklıklar kurmuş, bu çevrelerin mallarının montajını, ambalajını yaparak ülkemizde pazarlayan ve bu yolla emperyalist sermaye çevrelerine sağladığı kârlardan pay alan yerli işbirlikçi çevrelerin egemen olduğu politik iktidarların, yukarıda sıralanan, ülkemiz çıkarları doğrultusunda olduğuna inandığımız kararları almak isteyip istemeyeceği konusu bu tebliğimizin dar çerçevesinin dışına taşmaktadır. Bu nedenle, mevcut düzen içinde gerçekleşebilme olasılığına bakmaksızın, doğru bildiğimiz sonuçları sıralamakla yetindik. Teşekkür ederiz. Saygılarımızla.

Kongre Başkanı : Teoman Öztürk

- Tebliğlerin sunulması burada bitti. Şimdi Kongrenin TARTIŞMALAR bölümüne geçiyoruz. Tartışmacı olarak dört arkadaşa sıra ile söz hakkı vereceğiz. Bu arada gerek sunulan tebliğler, gerek de tartışmacı arkadaşların değineceği konularda soru sormak isteyen izleyici arkadaşların, sorularını Kongre Başkanlığına yazılı olarak vermeleri gerekmektedir. İlk sözü Sayın Haydar TUNÇKANAT'a veriyorum.

Haydar TUNÇKANAT: Sayın dinleyenler, Ulusal Savaş Sanayii Kongresiyle ilgili raporu daha önce okumuştum. Sunulan tebliğlerin daha bilimsel ve biraz da ön yargıdan uzak, memleketimizde kurulması düşünülen Ulusal Savaş Sanayiine nasıl bir adımla girmemiz gerektiğini belirtecek yöntemlere açıklık getirileceği inancıyla buraya gelmiş idim. Tebliğlerin içeriğinde hakikaten olumlu yönler, katıldığım bazı noktalar olmakla beraber üzümlere belirteyim ki geniş anlamıyla dünya meseleleri tartışması arasında, sosyalizmle kapitalizmin eleştirisi, yani sosyalizmin bazı sloganlarının kapitalist dünyaya yöneltilmiş eleştirileri arasında konudan uzaklaşmış asıl yolun ve yöntemin aranması hemen hemen unutulmuş.

Sunulan tebliğlerde bir hayli olumlu yönler var dedim. Türk ekonomisinin, Türk sanayiinin hangi yolda olduğunu, eksik yönleri ve günümüzdeki imkan ve kabiliyetlerinin neler olduğu bazı yerlerde gerçek ölçülerde açıklanmış. Fakat yaklaşım sistemi bir ön yargı, yani bu, bir tekelci kapitalizmin ve emperyalistlerin kârlarını artırıcı nitelikte bir oyunun Türkiyede oynanmasından başka birşey değildir. ön yargısıyla işe başlanıldığı için ki esasdan ayrılmış. Bunların gölgesi ve karartması altında gerçeklere inmek hemen hemen zaten mümkün olamaz. Tebliğleri incelediğimizde yaklaşım sistemlerine doğru muhakeme ve mantık silsilesiyle devam edildiği takdirde bu sonuçlara varılmaması gerekir. Çünkü raporun bir yerinde özellikle bir gerçek var ki o gerçek raporda çok güzel ortaya konmuş ekonomik ve politik bağımsızlık ancak kendi teknolojisini üreten, temel girdiler ve aksamalar açısından dışarıya bağımlı olmayan gerçek anlamda bir sanayileşme ile mümkündür denmektedir. Diğer sorunlar tali olarak kalmaktadır bunun yanında. Halbuki çok daha evvel Türkiye'de bir harp sanayii kurulması için (bu Atatürk devrinden başlar) çok büyük gayretler sarfedilmiştir. Bir sözcü böyle bir gayretin ortaya daha yeni çıktığını söyledi ama bu çok eskidir ve o zamanlardan beri kırıkale de

harp sanayiinin kurulması bir adım olarak ileriye sürülmüş ağır sanayi olarak da Karabük'ün kurulması o zamanlar düşünülmüştü. Sonraları Türkiyenin NATO'ya girme- siyle, herşeyin Amerika'dan temin edileceği görüşü hakim olunca Ulusal Bütçeler- den Milli Savunmaya ayrılan paralar azaltıldı. Amerika'nın yapacağı 300 milyon dolarlık yardımla Türk Silahlı Kuvvetlerinin modern bir hale getirileceği kanısıy- la o zamanlar Türkiye'nin bütçesinden kendi Ulusal sanayiine Milli Savunma ih- tiyaçlarını karşılamak üzere koyduğu paralar çıkarıldı ve Türk Silahlı Kuvvetleri- nin palaskasına kadar, postalına kadar hepsi Amerika'dan getirilme yolu tutuldu. Bu suretle savaş için kurulması öngörülen sanayii ve o zamana kadar ileri doğru atılmış adımlar bir ölçüde baltalanmış oldu.

Şimdi ikinci bir musibetle karşı karşıya bulunmuş oluyoruz. O da Amerikalıların Türkiyenin Kıbrıs harekatı dolayısıyla Türk Silahlı Kuvvetlerine İkili Anlaşma- larla yükümlü olduğu yardımı, yardım değil de Türkiye'deki üslerin karşılığında zorunlu olarak göndermek durumunda olduğu meblağı tek taraflı olarak kesmesi. Biz vaktiyle Türk Silahlı Kuvvetlerinin lojistiğinin Amerika'ya dayalı olmasını ve bütün Silahlı Kuvvetlerin NATO'ya bağlanmasının mahzurlarını belirttiğimiz zaman çok büyük tenkitlere uğradık. Fakat şayanı şükrandır "ki bugün birçok yetkililer, başta şimdiki Başbakan olmak üzere bunun sakıncalarını idrak etmiş görünüyorlar. Bu da büyük bir aşamadır. Yani "bir musibet bin nasihattan evladır" sözü var ya işte Silahlı Kuvvetler'de ve bu son acı tecrübelerden sonra da bütün Türkiyede bir Savaş Sanayii kurulması için gayretler yeniden hızlanmış durumda. Bunu ben kendi görüşüm olarak ne tekelci kapitalizme ne de emperyalizmin Türkiye'de oynadığı o- yuna bağliyamıyorum.

Gerçi Türkiyede tekelci kapitalizmin, emperyalizmin onyadığı oyunlar yok değildir, çoktur. Ancak bu safha henüz daha böyle oyunların oynanacağı safha değildir arka- daşlar. Milli şuur geliştikçe bu oyunlar hepsi zamanla etkisiz bir hale gelecektir. Ben buna inanıyorum. Tebliğci arkadaşların "tekelci kapitalizmin daralan pazar ve kâr kaygısı, geri kalmış ülkeler kapitalist emperyalist ülkelerin üyesi olunca buralarda onları silah sanayi kurmaya itiyor" şeklinde bazı yargıları var. Biraz evvel de söylediğim gibi elbetteki bu gayretler vardır, yani teşebbüsler olabilir fakat Türk Silahlı Kuvvetlerinin gayretiyle Türkiye'de devlet eliyle kurulabile- cek bir savaş sanayiinin ilk adımlarını atmak, herhalde bu tekelci kapitalizmin veyahut emperyalist kışkırtmaların etkisiyle değil, karşılaştığımız musibetlerden aldığımız derslerin zorunlu bir sonucu olarak Türkiye'de belirecektir. Zaten Tür- kiye buna mecburdur. Şimdi bütün bu sebeplerle gerek kapitalizm için, gerek sos- yalizm için kullanılmış propogandalardan sıyrılarak konuşmama devam etmek istiyö- rum. Onları bir kenara itiyorum. Hür teşebbüs üzerinde birhayli söz söylendi. Hür teşebbüsün bugünkü gücüyle Türkiyede savaş sanayiini kurmak mümkün değildir ar- kadaşlar. Bunu kurarsa devlet kuracaktır. Onun için bu tartışmayı da bir kenara itiyorum. Ama, yan sanayi olarak bazı dallarda mevcut, kurulmuş özel teşebbüsten de, savaş sanayiinin istediği yüksek kaliteli yüksek evsafa ulaşabilirlerse, bun-

lardan da yararlanılacaktır elbette. Memleket içerisinde böyle bir kapasite varsa bundan da sonuna kadar yararlanmak mümkündür ve olmalıdır da.

Tebliğlerin sunulması sırasında Ahmet KILIÇBAY'ın sözlerine çok önem verildi. Bazı görüşleri dile getirildi nihayet bir görüştür ama kimi temsil ediyor, bugünkü düzende yeri nedir bu pek önemli birşey değildir kanaatimce.

Türk Silahlı Kuvvetlerinin Kıbrıs'a yapmış olduğu çıkarmanın tahrikiyle, şövenist gayretlerle bu silah sanayiinin kurulmasına yönelindi gibi bir husus var. Bunun da kendi kanaatim ve görüşlerim açısından böyle olmadığını belirtmek isterim. "Türkiye Ortadoğu'nun bir bekçisidir. Amerika'nın ve Hür Dünyanın ileri bir rakolu'dur, bu slogana biz çok daha evvel karşı çıkmıştık. Türkiye kendisinin bekçisidir. Şunun bunun bekçiliğini yapamaz, yaptırıldığı takdirde tabii ki bu Türkiye için küçültücüdür. Böyle sözlerin söylenmesine ilk defa karşı çıkanlardan birisi olarak, bunların artık söylenmemesi lazım geldiğini, Türkiyenin kime karşı bekçi olduğunu, artık böyle bir bekçilik görevini Türkiye'nin yüklenmek niyetinde olmadığını tekrar belirtmek isterim. Kimse bunu Türkiye'ye yükleyemez.

Ayrıca Türkiye'de silah sanayiinin kurulması, Ortadoğu'daki emperyalistlerin, yani tahmin ediyorum ki arkadaşlar sadece emperyalist olarak kapitalist Amerika ve onun etrafındaki halkayı kastediyorlar, fakat sosyalist bloku unutmuş görüyorlar, ama diyeceksiniz ki onların emperyalist amaçları yoktur, şöyledir veya böyledir. Hem bunun tartışmasına burada girmek istemiyorum. Fakat herkes silahlanıyor onların da büyük bir silah sanayii var. Bugün Amerika ile Rusya'nın silah sanayii birbirleriyle yarış etmektedirler. Gerek Afrika'da gerekse başka ülkelerle nüfus sahaları elde etmek için aralarında kıyasıya bir savaş cereyan etmektedir. Burada gerçekleri tartışırken, bir anlamda bir tarafı alıp diğer tarafı almamak gibi birşey bana biraz garip göründü.

Bir tebliğin sonunda şöyle bir yargıya varıldı. "doktorsuzluktan, açlıktan, efendim yolsuzluktan köylülerimiz bizar iken, savaş sanayii için milyonların ayrılması doğru değildir biz buna hayır diyoruz" dedi birinci konuşmacı arkadaşımız. Tebliğin tetkikinden anlaşılıyor ki Türkiye bütün paktlardan çıktığı takdirde Türkiye'nin ne savaş isteği kalır ne de herhangi bir haklı isteği için Türkiye savaşa girebilir, yani böyle bir tehlike yoktur gibi bir anlam çıkıyor. Çünkü Hem Doğu Akdenizdeki Kıbrıs durumu, hem de Ege sahanlık sorunu, Egedeki adaların durumu, aynı zamanda Yunanistan'daki, Doğu Trakya'daki Türklerin durumu sadece emperyalistlerin bu bölgede yaratmış oldukları bir arıza yahutta bir mesele bir sorun gibi ortaya atıldı. Bunların bilmiyorum gerçekle ne derece ilgisi var. Bugün Türkiye'nin Ege denizinde sahanlık konusunda Yunanlılarla büyük bir çıkar konusu olarak bir sorun karşımıza dikilmektedir. Batı Trakya'daki türklerin nüfusları skiden 1.5 milyondan fazla idi bugün 200 bine kadar inmiştir. Fakat onların radan kovulması için Yunanlılar devamlı baskı yapmakta onların ekonomik gelişmelerini önlemek için hertürlü çare ve tedbiri almaktadırlar. Ayrıca adalardaki ara sularını 12 mile çıkarmak suretiyle Ege'yi bir Yunan denizi haline getirmek stemektedirler ve adaları silahlandırarak askeri gayretlerini arttırmaktadırlar.

ayrıca dünyanın diğer milletlerinden silah almak suretiyle güçlerini hergün biraz daha arttırmaktadırlar.

Ötün bunların karşısında şöyle bir soru çıkıyor. Acaba tebliğ veren arkadaşlar Türkiye'nin bu durum karşısında kendisini savunmasını istemiyorlarmı? Türkiye'nin silah ihtiyacı olduğunu takdir etmiyorlarmı? Eğer silah dışarıdan satın alınmayacaksa, buna yerli olarak bugünkü sanayimizin yapabileceği ölçüde dışardan bir kısım know-how, patent, lisans almak, memleketimizde kendi işçilerimizi yetiştirmek, eğitim göstermek, teknik adamlarımızı yetiştirmek suretiyle gerçekleştirerek daha iyi bir yol olmaz mı? Bunların cevapları maalesef burada verilmiş değil. Bunların cevaplarının verilmiş olması lazımdır. Teşekkür ederim.

Tongre Başkanı : Teoman ÖZTÜRK

Sayın Haydar TUNÇKANAT'a teşekkür ederiz. Şimdi söz sayın Nadir AKGÜL'de.

Nadir AKGÜL: Sayın Başkan, Sayın Konuklar, dünyanın gelişmiş ülkeleri 1930 lardan itibaren özellikle İkinci Büyük Savaştan sonra, hızla ekonomilerini askerileştirmeye başlamışlardır. Günümüzde, bu ülkelerin savaş sanayii ürünlerine verdikleri önem, gerek ulusal gelir gerekse toplam harcamalar içinde büyük bir ağırlık kazanmıştır. Üretim açısından yalnızca gelişmiş ülkelerde görülen savaş araç ve gereçlerine verilen ağırlık, satınalma açısından salt gelişmiş ülkeleri değil aynı zamanda geri kalmış ülkeleri de büyük oranda etkilemiş ve dünyamız akıl almaz bir hızla korkunç bir silahlanma yarışının içine girmiştir. Bu söylediklerimi somutlaştırmak için NATO ülkelerinin 1949-1973 yılları arasında yaptıkları askeri harcamalara ilişkin bazı istatistikî rakamları burada kullanmak istiyorum.

Ön 25 yıllık dönemde NATO'yu oluşturan 14 ülkede askeri harcamalar en küçük 4 ve en büyük 22 defa arttırılmıştır. Örneğin İngiltere'de 4, Belçika, Kanada ve Amerika'da 6, Fransa'da 8, Portekiz'de 11, Yunanistan'da 13 ve Türkiye'de 22 kez daha büyük bir boyuta ulaşmış ve NATO içinde askeri harcamaları en hızlı gelişen ülke Türkiye olmuştur. İşin ilginç yanı, geri kalmış birkaç ülkenin bu harcamalarda ayırdıkları paralardaki artışların, gelişmiş NATO ülkelerinden çok daha yüksek bir tempoda gelişmiş olmasıdır.

Toplam olarak NATO ülkelerinin yaptığı askeri harcamaların tutarı 1973 fiyatlarıyla, 1949 yılında 18.7 milyar dolar iken, 1973 yılına gelindiğinde akıl almaz bir artışla 120.8 milyar dolara ulaşmıştır. Bu sayı Türk parası olarak yaklaşık 1.8 Trilyon Türk Lirasına eş değerde bir büyüklüğü karşılamaktadır. Bu paranın nemini kavrayabilmek için bazı küçük karşılaştırmalar yapmama burada izin verelim.

Şüphesizdir ki yalnız 14 NATO ülkesinin bir yılda askeri harcamalara ayırdığı para 40 milyon nüfuslu Türkiye'nin toplam yatırım harcamalarından 50 kez daha büyüktür. Yine çok ilgi çekicidir ki bu ülkelerin yaptıkları askeri harcamaların toplamı dünya nüfusunun yarısından fazlasını oluşturan geri bıraktırmış halkla-

rın sosyal, ekonomik ve kültürel gerilikten kurtulmak için yaptıkları toplam yatırımların tutarından daha büyük bir boyuta ulaşmıştır. Şimdi tam bu noktada bir soru sorulmalıdır. Gerek gelişmiş ülkeleri ve gerekse geri bırakılmışları bu denli askeri harcamalara ve silahlanma yarışına iten nedenler nedir? Bu sorunun gerçek yanıtları bulunmadan Türkiye'de Ulusal Savaş Sanayii konusunda yapılan tartışmaları yerine oturtmak olanaksızdır.

Dünyada kapitalist sistemin başlattığı ve sürdürdüğü ekonomileri askerileştirme girişimlerinin ekonomik, sosyal, siyasal, ideolojik ve askeri olmak üzere bir dize karmaşık nedenleri vardır. Açıkcası, sorun tamamen dünya kapitalist sisteminin içinde bulunduğu ve her geçen gün daha da derinleşen ve yoğunlaşan bunalımlarıyla yakından ilgilidir. Konunun ekonomik içeriği sorunun en can alıcı noktasını oluşturmaktadır. Kapitalist ekonominin satma ve yatırım sorunlarının ne anlama geldiğini ya da daha açık bir deyişle üretilen malların satılmasında neden zorluk çekildiği ve bu durumun ekonomilerin askerileştirilmesiyle ne ilgisi olduğu noktalarını biraz açmak isterim. Hep biliriz kapitalist koşullar altında üretilen malların değeri 3 bölümden oluşur. Birincisi değişen sermaye dediğimiz girdiler 3 bölümden oluşur. Birincisi değişen sermaye dediğimiz girdiler yani ham madde, yardımcı madde, ambalaj malzemesi ve yakıt gibi ürünlerle üretim araçlarının aşınma payı, ikincisi emek gücünü karşılayan işçi ve değişen sermaye dediğimiz işçi ücretleri üçüncüsü burjuvazinin bu üretim sonucunda elde ettiği artı değer dediğimiz ürün yine biliyoruz ki kapitalist üretimin nasıl amacı kârdır. Kapitalistler üretim olayı gerçekleşince bu amaçlarına ulaşırlar. İstedikleri büyüklükteki bir artı değer kitlesini ellerine geçirmiş olurlar. Ne varki bu sürecin devam edebilmesi için istenilen miktardaki artı değer üretilmesi yetmez, üretilen bu artı değer kitlesi aynı zamanda gerçekleştirilebilmeli yani üretilen bu mallar yığını pazarlarda satılabilmelidir. Bu da kapitalist üretimde kolaylıkla üstesinden gelinebilecek bir şey değildir. Bir yanıyla değer olarak değişen sermaye, değişmeyen sermaye ve artı değerden ve öteki yanıyla da biçim olarak sermaye malları ve tüketim mallarından oluşan ve büyüklüğü sürekli olarak artan metalar yığını belli bir noktadan sonra pazarlarda alıcı bulamaz olur. Üretimde, üretim örgütlenmesinin yarattığı satınalma gücü sonuçta üretilmiş malların tamamının satılabilmesini gerçekleştirecek bir biçimde oluşturulamaz.

Şöyle de söylenebilir. Kapitalist bir toplumda sermaye malları olarak pazara çıkan metalar yığınının alıcılarını emekçilerle kapitalistler oluşturur. Burjuvalar siyasal olarak toplumun küçük bir bölümünü oluşturduklarından bunların tüketim mallarına duyacakları gereksinimlerin nicelikleri de hayli küçük kalır. Tüketim mallarının hemen hemen tamamının emekçiler, sermaye mallarının tümünün ise kapitalistler tarafından satın alınması gerekir. Kapitalist ilişkiler geliştikçe emekçilerin gelirleri görece olarak azalacağından belli bir süre sonra tüketim malları üretiminde bir sınırlılık olacağı açıktır. Çünkü bu kesimde üretilen malların niceliğini esas olarak emekçilerin gelir düzeyi belirleyecektir. Öte yandan gittikçe artan artı değer kitlesi yeniden üretilmek yani tekrar yatırımlara yöneltmek durumundadır. Bu durum ise sanayinin sermaye malları üreten kesimini tüketim malla-

rı üreten kesiminden çok daha hızlı bir büyümenin içine sokar. Tüketim malları üretiminde bir sınırlılık olduğu sürece sermaye malları üreten kesimlerde de bir sınırlılığın ortaya çıkması kaçınılmazdır. Çünkü sermaye mallarının bir bölümünün alıcısı da kolayca hatırlanabileceği gibi tüketim malları üreten burjuvalardır. Sonuçta kapitalist üretim örgütlenmesinin karakteri olarak, kapitalist gelişmenin belli bir aşamasından sonra üretilen mallar yığınınını satılamaz ve buna dayalı olarak da sistem toplumda oluşan ekonomik ve sosyal bunalımların üstesinden gelemez olur.

Dünya kapitalist sistemi on yıldır bu bunalımların içinde kıvrılmakta ve geçici de olsa bazı tedbirlerle içinde bulunduğu açmazları hafifletmek istemektedir. Uzun zamanda sistemin çöküşünün kaçınılmaz olduğunu gören burjuva iktisatçıları, bu sorunu ertelemek ve sistemin ömrünü uzatmak için insanlık dışı da olsa bazı tedbirleri almaktan geri kalmamaktadırlar. İşte XX. yüzyılda bu tedbirlerden en ilginç ve önemlisi ekonomileri askerileştirmek biçimindeki uygulamalar olmaktadır.

Savaş araç ve gereçleri üretiminin, dünya kapitalist sisteminin pazar sorununu kesin çözümleyici değil ama görece olarak rahatlatıcı bir yanı var. Bir kere gelişmiş kapitalist ekonomilerde bu malların önemli bir bölümünün alıcısı burjuva devlettir. Devletin yaptığı yalnızca dolaylı ve dolaysız bir biçimde vergi yoluyla ele geçirdiği, yükü bir bölümü emekçi kitleler tarafından ödenen maddi olanakların önemli kısmını silah satın alımlarına yöneltmek ve böylece de burjuvazinin satma sorununu bir dereceye kadar rahatlatmak olmaktadır.

Savaş sanayi ürünlerinin önemli bir bölümü de geri kalmış ülkelere satılmaktadır. Geri kalmış ülkelere savaş araç ve gereçlerinin satılmasıyla dünya emperyalist sisteminin elde ettiği çıkarlar yalnızca silah tekelcilerinin gerçekleştirdiği karlardan ibaret değildir. Emperyalist güçler bu yolla başka yöntemleri de birlikte kullanarak, bir yandan geri kalmış ülkelerin kalkınma girişimlerini sınırlandırmayı amaçlamakta öte yandan da bu ülkelerde uygulanan iç ve dış politikaların niteliğini kendi çıkarları doğrultusunda oluşturmak istemektedirler. Geri kalmış ülkelerin toplam giderlerinin büyük bir bölümü askeri harcamalara yöneltilmek pahasına, bu ülkeler askeri blokların denetimi altına sokulmakta, giderek bu güçler bir yandan dünyada emperyalizme ve savaşa karşı olan ilerici unsurlara karşı bir jandarma gücü öte yandan da içeride emperyalizme bağlı olan sistemi koruma göreviyle yükümlü kılınmaktadır. Tüm bunları yerine getirebilmek için emperyalist güçler halkları birbirlerine düşürmekte, soğuk ve sıcak savaş dünyanın her yerinde süratli bir şekilde körüklenmektedir.

İşte bundan dolayıdır ki içinde yaşadığımız çağın en önemli sorunlarından birisi de savaş sanayileri kurmak ve geliştirmek değil, halkların ve insanların kardeşliğine barış ve özgürlüğe ve tüm halkların barış içinde bir arada yaşamalarına olanak sağlayacak koşulları oluşturmaktadır.

Şimdi çizdiğim bu çerçeve içinde çok kısa olarak Türkiye'de son zamanlarda ortaya atılan Ulusal Savaş Sanayiinin ne anlama geldiği noktasında düşündüklerimi söylemek istiyorum.

Tüm bu söylediklerim ve de kurulması düşünülen savaş sanayiinin ulusal olup olamayacağı şimdilik bir kenarda dursun. Öncelikle acaba ülkemiz gelişmiş ülkeler düzeyinde savaş araç gereçlerini üretebilecek ekonomik ve teknolojik olanaklara sahipmidir? Bu sorunun cevabını genel olarak Türkiye ekonomisinin gelişmişlik düzeyinde ve niteliklerinde, özel olarak yapım sanayiinin içinde bulunduğu koşullarda aramak gerekir.

Gelişmiş ülkeler ile karşılaştırıldığında Türkiyede genel yapının, ekonomi açısından 10, ve yapım sanayi açısından da yaklaşık 30 defa daha kötü bir düzeyde olduğu görülür. Gelir bir göstergesi olarak kabul edilirse ülkemiz ekonomisinin en hızlı geliştiği dönemde dahi gelişmiş ülkelerle aramızdaki eşitsizlik daha da açılmıştır. Söz gelimi 1960 yılında kişi başına gayri safi ulusal hasıla 1963 fiyatlarıyla Türkiye'de 223, Ortak Pazar Ülkelerinde 1323 ve OECD ülkelerinde 1562 dolar iken 1971 yılına gelindiğinde Türkiye'de 328, Ortak Pazar ülkelerinde 2003, ve OECD ülkelerinde 2340 dolara yükselmiştir. Açık bir deyimle 1960 yılında gayri safi ulusal hasıla açısından Ortak Pazar Ülkeleriyle aramızdaki eşitsizlik 1100 dolar iken, 1971'de 1675 dolara, OECD ülkeleriyle 1339 dolara iken 2012 dolara yükselmiştir.

Bundan başka ülkemiz, yabancı sermayesi ile, iç ticaretiyle, uluslararası tekel-lerin kontrolündeki finans şebekeleriyle, yardım konsorsiyomlarıyla ve askeri bloklarla olan taahhütleriyle, dışa bağlı bir durumdadır. Bizler otomobil lastiklerinin üretimini yabancılara bırakmış, en basitinden margarin üreten bir yabancı firmadan tutun ülkemizdeki petrol tekellerine kadar siyasal güç olarak söz dinletemez bir durumda iken, kalkmışız SAVAŞ SANAYİİ kuracağız ve hem de bu ULUSAL olacak diyoruz. Bu denli ulusal olmayan unsurlar mevcut ve de pek çok şey onların kontrolünde iken bir ülkede modern savaş araç ve gereçleri üretim koşullarının var olup olmadığına karar verebilmek için o ülkenin yapım sanayiinin niteliğine bakmak gerekir. Şu nedenle ki savaş sanayii sözcüğü, yapım sanayiinin bir alt kesimi anlamında değil, daha çok bu ürünlerin kullanılma amaçlarını belirtmek için kullanılan bir deyimdir.

Bu tür araç ve gereçleri üreten sanayiler dünyanın her yerinde kimya ve metalden mamul eşya, makina, optik ve taşıt araçları gibi yapım sanayinin alt kesimleri içinde bir ayırımı tabi tutulurlar. Türkiye'de mevcut sanayi yapısının nitelikleri ve savaş sanayi mamulleri üreten kesimlerle onların ilişkilerini burada arkadaşlar söylediler. Gördük ki ülkemizdeki yapım sanayii hem dolaylı hem de dolaysız bir biçimde dışa bağımlıdır. Dolaysız bir biçimde dışa bağımlılığı yabancı sermaye kanalıyla, dolaylı bir biçimde dışa bağımlılığı dış ticaret yoluyla olmaktadır. Ayrıca yine tanık olduk ki ülkemizdeki mevcut sanayi kuruluşları genellikle küçük ölçekli geri teknoloji çalışmakta ve özünde dayanıklı ve dayanıksız tüketim malı üreten bir nitelik taşımaktadır. Resmi istatistiklere baktığımız zaman ara malı ve yatırım malları üreten kesimlerde belli gelişmelerin olduğunu gözlemek mümkün.

Ama ne var ki burada çok güzel dile getirildiği gibi bunların önemli bir bölümü de yabancı tekelere taşarönlük yapan montaj sanayi kuruluşlarıdır.

Hatta bunların önemli bir bölümünü de yatırım malı saymamak gerekir. Yatırım malları üreten sanayinin içinde en büyük ağırlığa sahip taşıt araçları sanayii bunun en güzel örneği olarak gösterilebilir sanıyorum.

Sözü fazla uzatmadan son söz olarak söylemek istediğim şudur. Türkiye ekonomisinin ve buna dayalı olarak ülke sanayinin mevcut ekonomik ve teknolojik olanaklarıyla modern anlamda savaş araç ve gereçleri üretmesi ve hele bunun bir ulusal nitelik taşıması kesinlikle olanak dışıdır. Türkiyede ilk atılması gereken slogan ulusal savaş sanayii değil **ULUSAL ÇIKARLAR DOĞRULTUSUNDA BİR SANAYİLEŞME GİRİŞİMİ** sloganı olmalı ve bu girişim ulusal olmayan unsurların elinden ivedilikle alınmalıdır. Türkiye emperyalist güçlerin omuzlarına yüklediği ve toplumsal kalkınma girişimlerini büyük ölçüde sınırlayan askeri harcamalardan kurtulmak için iç ve dış alanda yürüttüğü politikalarda köklü değişiklikler yapma zorunluluğundadır. Bu noktalarda atılacak her yanlış adım ülke ekonomisini daha da dışa bağımlı kılacak ve toplumun kalkınma girişimleri belirsiz geleceklere ertelenecektir.

Bir son nokta olarak da yabancı tekellerle özel çıkarları için işbirliği ederek ülke ekonomisini dışa bağımlı hale getiren ve bugün de yine kendi çıkarları için halkımızı istismar ederek Ulusal Savaş Sanayii diye karşımıza çıkan büyük sanayi burjuvazisine herhalde söylenmesi gereken "gölge etme başka ihsan istemem" sözü en uygun deyim olacaktır. Beni dinlediğiniz için teşekkür ederim.

Kongre Başkanı : Teoman Öztürk

- Sayın Nadir AKGÜL'e teşekkür ederiz. Söz sırası sayın Haluk ORHON'da.

Haluk ORHON : Tebliğ sunan arkadaşlarımın görüşlerine katıldığımı belirtip konu ile ilgili bir kaç ilave yapmak istiyorum. Çağımızda teknolojik ve bilimsel devrim önemini ve etkinliğini gün geçtikçe arttırmaktadır. Bilim ve teknolojinin gereği yeni buluşlar ortaya çıkmaktadır. Bilimin ve teknolojinin insanlığın hizmetine sunulması gerekirken, her konuda olduğu gibi kullanımı farklı şekilde olmaktadır, kapitalist sistemlerde. Bilim ve teknoloji az gelişmiş ülkelerin insanlarını, işçilerinin kafa ve kol emeğini sömürmek üzere kullanılmaktadır. Doğanın insan hizmetine sunulmasını sağlamak üzere değil, doğayı az gelişmiş ülkeleri sömürmek üzere kullanmayı amaçlamaktadır. Bilimin gelişmesiyle artan silah çeşidi, yeni model uçaklar, denizaltılar, radarlar insanlığı sömürmek üzere geliştirilmekte, yeni pazarlar açmak üzere zorlamalara gidilmektedir. Bunun yeni ve en son örneğini savaş sanayi ile az gelişmiş ülkelerin sınırlı ekonomilerinde görüyoruz.

Bugün ülkemizde savaş sanayinin kurulması yönünde atılan adımların sonucunda neler olacaktır, neler olması gerekir, bunları bir kaç madde ile sıralamak istiyorum. Uluslararası tekeli sermayenin Ortadoğu'daki istekleri doğrultusunda gelişecek savaş sanayi ülke çıkarlarını gözetmeyecek, dolayısıyla çalışan kesimlerin isteklerini halkın hizmetine sunmalarını önleyecektir. Ülke çıkarlarına ters düşen projeler ve uygulamalarla teknik elemanlar ve diğer çalışanlar teknik hizmetlerini yabancı tekellerin hizmetine sunacaktır.

İkinci bir konu olarak, savaş sanayii ülkenin ekonomik ve politik çıkarlarına ters düşmekle beraber çok ileri teknolojinin Türkiyede uygulanmasına olanak verecektir. Bu nedenle Türkiyeye teknik hizmet ithali ön plana geçirilecektir. Bugün binlerce lira aylıkla Keban projesinde çalışan teknik elemanları savaş sanayii ile birlikte alt yapı tesislerinde uzman olarak çalıştırılan kişiler olarak, tekelci sermayenin, uluslararası sermayenin sözcülerini, uzmanlarını ekonomik ve politik baskı uygulamak üzere ülkemizde göreceğiz. Ulusal savaş sanayii adı altında kurulacak sanayii , ulusal çıkarların sürekli, ciddi ve nazım bir konu olduğu ileri sürülerek savaş sanayiinde çalışan işçilerin ve teknik elemanların haklarını özgürce alabilmek üzere örgütlenmelerini, sendikal haklar için mücadele vermelelerini önleyecek, bu nedenle yabancı teknik hizmet ve uluslararası sermaye ekonomik ve politik baskı aracı olarak kullanılacak ve teknik elemanlar ile çalışanların mücadelesini geriletecektir.

Tüm bu nedenlerle savaş sanayii Türkiyeyi daha fazla bağımlı kılacak ülkemizi tekelci sermayenin en ileri karakolu durumuna getirecektir. Ulusal kaynaklarımızı yabancılardan daha fazla hizmetine sunacaktır. Teşekkür ederim.

Kongre Başkanı : Teoman Öztürk

- Teşekkür ederiz sayın Haluk ORHON. Buyurun sayın Ali SİRMEN.

Ali SİRMEN: Son zamanlarda sözü çok edilen ulusal savaş sanayinin, kamu oyuna kabul ettirilebilmesi için ileri sürülen nedenlerden bir tanesi bunun gerçekleşmesi halinde "Türkiyenin bağımsız bir politika gütmesinin, bağımsızlığın daha büyük bir güvence altında olacağı" sözüdür. Bu görüş acaba doğrudur, buna bakalım. Bazı çevreler ulusal savaş sanayiinden söz ederken bunu sürekli olarak yaptıkları gibi diğer olaylardan, diğer gerçeklerden soyutlayarak ele almaktadır. Tabii o zaman da ulusal savaş sanayi bütün anlamını yitirmekte veyahutta ters sonuçlar vermektedir.

Bir ülkenin bağımsızlığından, bağımsız bir politika güdebilmesinden söz edebilmek için ilk önce o ülkenin insanların dünya üzerindeki yerlerini ve o ülkenin dünya üzerindeki rolünü ve gayesini saptamaları lazımdır. Bir örnek vermek istiyorum. Kurtuluş savaşı sırasında Türkiyenin dünya üzerindeki yeri, rolü ve gayesi saptanırken, Kurtuluş Savaşı zihniyeti, Osmanlı zihniyetinden daha başka bir görüşle hareket etti. Osmanlılar Türkiye'nin yerini 1856 Paris Andlaşmasından beri batının kopmaz bir parçası olarak görüyorlar, rolünü ve onun himayesi altında bir imparatorluğu sürdürmek, çeşitli grupları bu imparatorluk içinde tutmak ve onlara pazar olarak daima açık olmak şeklinde düşünüyorlardı. Bunun ancak batıya yaranarak, el açarak, emperyalist kampın yanında onun himayesinde yaşayarak gerçekleşebileceğini görüyorlardı. MUSTAFA KEMAL ve KURTULUŞ ŞAVAŞÇILARI olaya başka türlü baktılar. Dünyadaki gelişmeleri daha başka türlü değerlendirdiler ve Türkiye'nin yerini doğru saptadılar. Gayesinin bağımsızlık olduğunu ortaya koydular. Politikalarını buna göre saptadılar. Gelişen zaman içinde 2. dünya savaşından sonra Türkiyenin yeri, rolü ve gayesi yeniden ele alındı. Tabii bu yeniden ele alınış gelişen sermaye sınıfının hakimiyetinin kaçınılmaz sonucuydu. Türkiyenin yeri Amerikan stratejisi uzmanlarının gözüyle görüldü, görevi hür dünya denen ama neresi hür olduğu

anlaşılmayan bir dünyanın bekçiliği olarak saptandı, gayesinin de o zamanın de-ğimi ile her mahallede bir milyoner yaratarak sömürü düzenini geliştirmek olduğu saptandı.

Tabii ve politikaların gaye ve rolü bu şekilde seçildiği zaman buna uygun bir de politika seçilir. Bildiğiniz politika seçildi. Bildiğiniz ulusal savunma stratejisi seçildi. Yani NATO içinde, Türk Kuvvetleri NATO'nun emrinde, daima NATO'nun bekçiliğini yapmaya hazır ama kendi ulusal davalarında en ufak bir savunma hakkına sahip olmayan bir ülke çıktı ortaya. Şimdi Türkiye'deki bir ulusal silah sanayi sorununu, Türkiye'nin dünyadaki yerini, gayesini, rolünü ve alternatiflerini bir arada tartışmadığımız takdirde ortaya bazı çelişkiler çıkar.

Sanırım tartışmacı arkadaşların çok haklı olarak belirttikleri noktalar var. Sayın Haydar TUNÇKANAT'ın bir çok noktada haklı olan karşı çıkışları bu meselenin salt ulusal savaş sanayi açısından ele alınmasıdır. Türkiye'de ulusal savaş sanayiini tartışmadan önce Türkiye'nin dünyadaki yerini, rolünü, gayesini tartışmak ve buna uygun alternatif politikaları gerçekleştirmeye çalışmak ve getirilecek çözüm önerilerine uygun bir ulusal savunma stratejisini saptamak gerekir. Türkiye böyle bir yeni politikayı saptadıktan ve ona uygun bir ulusal savunma stratejisi ortaya koyduktan sonra ulusal savaş sanayiinin tartışmasına girersek sanırım mesele o zaman daha bir açıklık kazanabilir. Yoksa bugünkü durumunda Türkiye NATO'nun sadık bir müttefiki olarak, ve batının daha doğrusu kendi deyimleriyle Hür Dünyanın büyük kalesi olarak yaşamını sürdürecektir. Bu politika sürdüğü sürece de ulusal savaş sanayi sloganı hakim sınıflara yarayacak bir slogan olacaktır. Bu ulusal savaş sanayiini ister özel sektör kursun, ona da hür teşebbüs deniyor, sanki devletin teşebbüsü esir teşebbüsmüş gibi, isterse devlet kursun sonuç değişmeyecek, Türkiye bağımlılıktan kurtulamıyacaktır. Bir kere savaş sanayilerinin yapısı bütün diğer sanayi kollarında olduğu gibi kapitalist alemde büyük bir rekabetle karşı karşıyadır. Türkiye'de kurulacak savaş sanayiinin bir an kurulduğunu farzetsek bile bu gelişmiş savaş sanayi ülkemizde kimle rekabet edecektir? Rekabet edemeyip dünya pazarlarına açılmayan bu savaş sanayii malını nereye satacaktır? Ürünlerini dışarıya satamadığı zaman Türkiye acaba bugünkünden de daha büyük ölçüde bir silahlanma yarışının içine girecek ve bugünkünden de daha kötü bir rolü mü yüklenecektir? Kendi yerini aşan bir bekçiliği, hatta bir saldırganlığı yükleneyecektir? Bugünkü aşamada gerek Türk sanayiinin yapısı, gerek Türk politikasının bağımlılığı gerek silah sanayiinin yapısı itibariyle Türkiye'nin ulusal bir silah sanayii kurması ister özel teşebbüs tarafından, ister devlet teşebbüsü tarafından yapılsın hiçbir anlam ifade etmeyecektir.

Bu demek değildir ki Türkiye ve emperyalizme karşı savaşan bütün ülkeler kendi savaş sanayilerine sahip olmasınlar. Tabii böyle bir gerçek vardır. Ancak bu gerçek o ülkenin dünyadaki yerine, rolüne, gayesine uygun seçilmiş alternatif politikalara cevap veren ulusal bir savunma stratejisi içinde saptanacak bir savaş sanayii ile olacaktır. Türk savaş sanayiinin ne olması gerekir diye ayrıntılara girmiyorum, kusura bakmayın çünkü Türkiye'nin bugünkü politikası, bugünkü iktidarların baktığı açıdan dünyadaki yeri, rolü ve gayesi ile bugün Türkiye'de savaş

sanayiinin tartışılması bence fazla birşey getirmeyecektir. Veyahutta Türkiye'yi dışa bağımlı kılmak için NATO'nun gevşediği bir dönemde, ister devlet eliyle olsun ister özel sektör eliyle olsun savaş sanayii adı altında ülkemizi dış sanayiye bağlamak için yeni bir oyundan ileriye gidemeyecektir.

Ama tekrar ediyorum, Türkiye'nin bir ulusal savaş sanayii kurması zorunludur, ama bu sanayi herhalde bu politikanın, yüklendiğimiz bu rolün ve bu iktidarın savunduğu gayeler ve çerçeveler içerisinde olmayacaktır. Türkiye'de emekçilerle, halka dönük bir iktidarın saptayacağı alternatifli politikalarla olacaktır. Bugün Sayın TUNÇKANAT bugünkü Başbakanın Amerika Birleşik Devletlerine bağımlılığının sakıncasını kavradığını söylüyor. Gerçekten de kavramış olması gerekir, çünkü kendi siyasi hayatı ve kendi temsil ettiği zümrelerin hayatı da bir ölçüde buna bağlıdır. Yalnız Demirel'in bunu kavramış olması hiçbir şeyi değiştirmez. Çünkü Demirel iktidarının siyasi sınıfsal yapısı bir alternatif politika uygulamasına engeldir. Türkiye'de savaş sanayii sanırım ki bu iktidarlar, bu görüşler hakim olduğu sürece tartışılması hiçbir şey getirmeyecek bir konudur. Türkiye'de savaş sanayii, ancak bağımsız, emekten yana, Türkiye'nin yeryüzündeki gerçek yerini saptayacak olan anti-emperyalist bir iktidar döneminde tartışıldığı zaman, yahutta anti-emperyalist güçler tarafından tartışıldığı zaman bir anlam kazanacaktır ve ancak o zaman sayın tebliğci arkadaşlar ile Sayın TUNÇKANAT arasındaki çelişki de sanırım ortadan kalkacaktır. Benim söyleyeceklerim bunlardan ibaret, teşekkür ederim.

Kongre Başkanı : Teoman ÖZTÜRK

- Sayın Ali SİRMEN'e teşekkür ediyoruz. Şimdi ikinci bir defa tartışmacılara onar dakika ile sınırlı olmak üzere söz hakkı vereceğim. Söz sırası sayın Haydar TUNÇKANAT'da.

Haydar Tunçkanat: Sayın dinleyenlerim kongre şimdi biraz daha enteresan ve ilginç duruma girmeye başladı. İki karşıt görüş gibi görünen tartışmalar ortada Sayın Ali SİRMEN'in birleştirici bir yöntem ile konuşmasıyla biraz daha ilginç bir duruma girdi. Şimdi ben konuyu biraz daha açıklığa kavuşturmak için bazı kısımlara değinmek istiyorum. Savaş sanayi, makina ve elektronik sanayi gibi yatırım mallarının birleşimidir. Güçlü bir imalat sanayiinin desteğinden yoksun bir savaş sanayi düşünmek olanak dışıdır. Bu nedenle savaş sanayinin yatırım malları sanayi ile bir arada ele alınması kaçınılmaz bir zorunluktur. Daha doğrusu savaş sanayi Türk Ulusal Sanayii deyimi ile bütünleştirilmesi gereken bir dava niteliğindedir. Bu hakikaten enteresan ilginç ve gerçek bir durum ortaya çıkarmaktadır.

Şimdi bu noktadan hareket ederseniz Türkiye'de büyük bir sanayileşme bir sanayi devrimi yaratmamız ve bütünleşmemiz gereği ortaya çıkar. Savaş sanayii diye gerçekte özel bir sanayi yok. Ancak mamullere göre değişiyor. Esasında sanayi toplum olarak bir bütündür. İstedikimiz arzuladığımız silahları imal edebilirsek o zaman savaş sanayii de o memlekette diğer sanayi ile birlikte gelişmiş oluyor, zaten diğerlerinden soyutlamak mümkün değildir.

Şimdi ben acaba Türkiye'de nasıl bir harp sanayiine nereden başlamalı, nasıl bir

harp sanayiini öngörüyoruz, o konudaki görüşmelerimi açıklamak istiyorum. İnsanlar gibi uluslarında bekalarını sağlamak için güvenliğe ihtiyaçları vardır. Şu halde Türk ulusu ulus olarak güvenliğini ancak silahlı kuvvetleriyle savunabilecektir. Silahlı kuvvetler de ancak silahla, bugünün modern teknolojisinin geliştirmiş olduğu silahlarla varlıklarını idame ettirirler ve sürdürebilirler.

Aynı zamanda refah ister. Bu refah da bugünkü şartlar altında, bugün mevcut planlarda da öngörüldüğü gibi sanayileşmekle mümkün olacaktır. Sanayileşmeyen ülkelerin refaha kavuşmaları, halkını refaha kavuşturmaları mümkün değildir. Ulusal güvenlik, anlaşmalarla, silahla ve paktlarla sağlanır. Bugünün savaş silah araç ve gereçleriye en yüksek bir teknoloji ile kurulmuş endüstrilerin mamulleridir. Teknoloji üreten ülkeler en son gelişmeleri bize vermiyorlar, verseler dahi bunu bugün bizim teknolojik imkanlarımız, olanaklarımız uygulamaya müsait değil. Bu husus tebliğciler tarafından açıkca belirtildi. Teknolojiyi Üniversiteler, araştırma merkezlerindeki bilim adamları geliştirir, bunun sanayiye aktarılması ve uygulanması da şöyle olur. Yeni teknolojiye göre, tezgah, araç, fabrika ve proseslerde yapılan değişiklikler mühendisler aracılığı ile anlaşılabilir bir hale getirilerek ustabaşılara ve onlar da işçilere aktarılırlar, bu şekilde işçi makina ilişkisi kurulur. Bu yeni teknolojinin uygulanması içinde işçilerin eğitim safhası önemli bir yer tutar. Eğitim görmemiş, kalifiye olmayan işçinin elinden çıkacak endüstri mamulü de kalitesiz olur. En güzel ve en teknik makinaları da verseniz aynı mükemmeliyetle kullanacak işçi, ustabaşı ve mühendislerimiz yoksa onun bizde olması bir değer taşımaz.

O halde eğitim, bize bu amacı gerçekleştirecek yönde düzenlenmelidir. Türkiye'de henüz bu gerçek anlaşılmamış görünüyor. İmam Hatip Okullarıyla biliyorsunuz Sayın Erbakan bütün meseleleri halletmeye kendisini adanmış görünüyor. Türkiye'nin bugünkü durumu teknoloji üretmeye geliştirmeye uygun değildir. O halde başlangıçta yapılacak iş önce teknolojiyi transfer edip, onu tam kapasiteyle kullanmak ve sonra da kendi teknolojimizi geliştirme sürecine girmektir. Burada şöyle bir soru sorulabilir. Nasıl bir teknoloji transfer edelim? Endüstri mamulleri bir çok alanlarda kullanılabilir, örneğin diş macunu tüpü yapan tezgahlar aynı zamanda uçaklarda kullanılan hidrolik boruları da yapabilirler. Televizyonlarda kullanılan transistörler, petro-kimya mamulleri, alüminyum halitaları endüstrinin değişik dallarında kullanılabilir. O halde yeni tezgahlar alırken bunları değişik mamul yapabilecek cinsten olmalarına dikkat etmek zorunludur. Bugün Türkiye'de mesela roket motoru yapacak tezgahlar mevcut değildir. Halbuki bunlar bazı basit makinalar, Türkiye'de bugüne kadar Devlet Planlamada bu konular düşünülmüş olsaydı bugün fabrikalarda kullanılan tezgahlarla roket motorunu yapmak pekala mümkün olabilirdi. Know-how alırken de bunların kaliteli mamul yapabileceklerinin seçilmesi çok önemlidir. Bugün alüminyum fabrikasının ham maddesi bizdedir, bizde kurulmuştur, fakat uçak sanayiinde kullanılacak alüminyum alaşımlarını yapabilecek olan bir know-how patenti alınmamıştır. Petro-kimya sanayi aynı şekildedir. Uçak sanayiinde en ileri petro kimya sanayiinin ürettiği plastik maddeler kullanıldığı halde bugün Türkiye'de üretimini yaptığımız petro-kimya ham madde sanayiinin uçak sanayiinde kullanılacak kısımlarını o ayarda, o kalitede olanını maalesef yapamıyoruz. Zaten bütün uçak fabrikalarının kendisi bir montaj sanayiidir.

harp sanayiini öngörüyoruz, o konudaki görüşmelerimi açıklamak istiyorum. İnsanlar gibi uluslarında bekalarını sağlamak için güvenliğe ihtiyaçları vardır. Şu halde Türk ulusu ulus olarak güvenliğini ancak silahlı kuvvetleriyle savunabilecektir. Silahlı kuvvetler de ancak silahla, bugünün modern teknolojisinin geliştirmiş olduğu silahlarla varlıklarını idame ettirirler ve sürdürebilirler.

Aynı zamanda refah ister. Bu refah da bugünkü şartlar altında, bugün mevcut planlarda da öngörüldüğü gibi sanayileşmekle mümkün olacaktır. Sanayileşmeyen ülkelerin refaha kavuşmaları, halkını refaha kavuşturmaları mümkün değildir. Ulusal güvenlik, anlaşmalarla, silahla ve paktlarla sağlanır. Bugünün savaş silah araç ve gereçleriye en yüksek bir teknoloji ile kurulmuş endüstrilerin mamulleridir. Teknoloji üreten ülkeler en son gelişmeleri bize vermiyorlar, verseler dahi bunu bugün bizim teknolojik imkanlarımız, olanaklarımız uygulamaya müsait değil. Bu husus tebliğciler tarafından açıkça belirtildi. Teknolojiyi Üniversiteler, araştırma merkezlerindeki bilim adamları geliştirir, bunun sanayiye aktarılması ve uygulanması da şöyle olur. Yeni teknolojiye göre, tezgah, araç, fabrika ve proseslerde yapılan değişiklikler mühendisler aracılığı ile anlaşılabilir bir hale getirilerek ustabaşılara ve onlar da işçilere aktarılırlar, bu şekilde işçi makina ilişkisi kurulur. Bu yeni teknolojinin uygulanması içinde işçilerin eğitim safhası önemli bir yer tutar. Eğitim görmemiş, kalifiye olmayan işçinin elinden çıkacak endüstri mamulü de kalitesiz olur. En güzel ve en teknik makinaları da verseniz aynı mükemmeliyetle kullanacak işçi, ustabaşı ve mühendislerimiz yoksa onun bizde olması bir değer taşımaz.

O halde eğitim, bize bu amacı gerçekleştirecek yönde düzenlenmelidir. Türkiye'de henüz bu gerçek anlaşılmamış görünüyor. İmam Hatip Okullarıyla biliyorsunuz Sayın Erbakan bütün meseleleri halletmeye kendisini adanmış görünüyor. Türkiye'nin bugünkü durumu teknoloji üretmeye geliştirmeye uygun değildir. O halde başlangıçta yapılacak iş önce teknolojiyi transfer edip, onu tam kapasiteyle kullanmak ve sonra da kendi teknolojimizi geliştirme sürecine girmektir. Burada şöyle bir soru sorulabilir. Nasıl bir teknoloji transfer edelim? Endüstri mamulleri bir çok alanlarda kullanılabilir, örneğin diş macunu tüpü yapan tezgahlar aynı zamanda uçaklarda kullanılan hidrolik boruları da yapabilirler. Televizyonlarda kullanılan transistörler, petro-kimya mamulleri, alüminyum halitaları endüstrinin değişik dallarında kullanılabilir. O halde yeni tezgahlar alırken bunları değişik mamul yapabilecek cinsten olmalarına dikkat etmek zorunludur. Bugün Türkiye'de mesela roket motoru yapacak tezgahlar mevcut değildir. Halbuki bunlar bazı basit makinalar, Türkiye'de bugüne kadar Devlet Planlamada bu konular düşünülmüş olsaydı bugün fabrikalarda kullanılan tezgahlarla roket motorunu yapmak pekala mümkün olabilirdi. Know-how alırken de bunların kaliteli mamul yapabileceklerinin seçilmesi çok önemlidir. Bugün alüminyum fabrikasının ham maddesi bizdedir, bizde kurulmuştur, fakat uçak sanayiinde kullanılacak alüminyum alaşımlarını yapabilecek olan bir know-how patenti alınmamıştır. Petro-kimya sanayi aynı şekildedir. Uçak sanayiinde en ileri petro kimya sanayiinin ürettiği plastik maddeler kullanıldığı halde bugün Türkiye'de üretimini yaptığımız petro-kimya ham madde sanayiinin uçak sanayiinde kullanılacak kısımlarını o ayarda, o kalitede olanını maalesef yapamıyoruz. Zaten bütün uçak fabrikalarının kendisi bir montaj sanayiidir.

yani vasıflı işçilerin teknisyenlerin ve mühendislerin eğitilmesi için de 5 bin kadar işçi, mühendis bu işde görev alacaktır. Silahlı kuvvetlerin bu silahlara ihtiyacı varmı yokmu, bunun da tartışılması lazım. Eğer yok deniyorsa o zaman bu tartışmalara da lüzum yok, Türkiye'nin bekasını sağlaması, ve güvenliğini sağlaması için bu modern silahlara, uçaklara ihtiyacı varmıdır, yokmudur? Varsa bunu dışardan mı satın alalım yoksa yerli mi yapalım? Yani yerli yapalım derken elbetteki birinci safhada montaj olarak yapacağız, zaten diğer memleketlerde de bütün uçak sanayii hemen hemen montajdır, motorü Başkası yapar, gövdeyi başkası yapar, tekerlekleri başkası yapar. Silahlar, elektronik cihazlar başka bir tarafta imal edilmek suretiyle monte edilir. Bu bakımdan biz diyoruz ki Türkiye'de uçak sanayi kurulmalıdır. Bunun nedeni de en yüksek teknolojinin ancak uçak sanayi ile transfer edilebileceği gerçeğidir. Türkiyede sanayinin kalkınması, gelişmesi için bu bir lokomotif mahiyetinde olacaktır ve Türkiye'nin sınıai kalkınmasını, dışa bağımlılığını giderek azaltacaktır. Teşekkür ederim.

Kongre Başkanı : Teoman ÖZTÜRK

- Sayın TUNÇKANAT'a teşekkür ederiz. Sayın Nadir AKGÜL o zaman Sayın Ali Sirmen'e bir daha söz verelim. İzleyici arkadaşlardan gelen sorular var, daha sonra da onlara geçeceğiz.

Ali SİRMEN : Ben birinci konuşmamda dokunmadığım bir iki noktaya değinmek istiyorum. Buna birçok arkadaş zaten değindi. Söz konusu sadece savaş sanayii değil, sanayileşmenin ülke bireylerinin mutluluğuna, ilerlemelerine ve güvenliklerine bağlı olması. bugün NATO içinde kaldığımız sürece Türkiye ulusal bir savunma stratejisine sahip değildir, derken bazı örnekler getirmek istiyorum. Tabii Sayın TUNÇKANAT'ın bulunduğu bir yerde askeri konularda ben uzman değilim ama... Türkiye bugünkü politikasında örneğin, denizlerin korunmasında Karadeniz'de üstünlük kendisine verilmiş arslansın, kaplansın, kahramansın diye. Şimdi Karadeniz'deki savunmanın ağırlığı bizde, zaten başkasında olamaz ya. Ama Ege denizinde, Ege Denizi'nin savunma üstünlüğü Yunanistan'a bırakılmış. Oysa Türkiyenin büyük çıkarları Ege denizinde söz konusu. Zaten Karadeniz'de Türkiye'nin 50 yıl boyunca bir ihtilafı çıkmamış. Büyük ihtilaf sürekli olarak Ege Denizi'nde çıkmış ve Ege Denizi'nin savunmasındaki ağırlık da Yunanistan'a verilmiş. Öte yandan yine Kıbrıs hareketi sırasında görülen olaylardan bir tanesi, bu NATO Savunması içinde ülkelerin savunmaları öyle bir parçalanmış ki Yunan donanmasına su üstü silahları verilirken, Türkiye denizaltılarla mücadeleye etmesi için silahlarla donatılmış.

İşte görülüyor ki evvela savunma stratejisinin değişmesi lazım. Savunma stratejisinin değişmesi için de Türkiye'nin yerinin değişmesi lazım. Türkiye hür dünya denen emperyalist kampın bekçisi değildir. Türkiye kültür açısından da tarih boyunca ta eski devirlerden bu yana iki dünyanın kesiştiği bir noktada bulunuyor. Bu bakımdan çok zengin kültür hazinelerine sahip, yapılan incelemelerde belirli kesimlerde zaman zaman bu kültürlerin Türk halkının hayatına yansımış olduğu meydana. Bunun kalıntılarını görüyoruz.

Türkiye stratejik bakımdan doğu ve batı bloklarının yani kapitalist dünya ile

sosyalist dünyanın kesiştiği bir yerdedir. Elli yıl süreyle kapitalist dünyaya ayak uydurmak, kapitalist dünyanın bir ferdi bir üyesi olmak için savaşımıştır, bu elli yılda hiçbir sonuç alınamamıştır. Görülen tek sonuç Türkiye ile diğer kapitalist ülkeler arasındaki farkın giderek büyümesi, büyük kentlerimizin bazı kesimlerinde ortaya koyduğu manzaraya rağmen sadece tüketim sanayimizin gelişmesidir.

NATO kuruluş gayesi artık gayet açık anlaşılabilen bir örgüttür. NATO kapitalist dünyanın, sermayenin kendini korumaktan çok genişleme emellerini, dünya pazarlarına el atma emellerini gerçekleştirmek üzere kurulmuş bir örgüttür. NATO'nun gerçek yüzünü görmek için son petrol bunalımı üzerine Başkan Ford'un yaptığı bir konuşma ve Luns'un tamamlayıcı konuşmasını hatırlatmak isterim. Ford, petrol fiyatları bir daha artarsa Amerika Birleşik Devletleri'nin Ortadoğu'ya müdahale edeceğini, NATO genel Sekreteri LUNS' da bu müdahalenin son derece haklı olacağını bunun destekleneceğini söyledi. Oysa Nisan 1949 tarihli Washington'da imzalanan Kuzey Atlantik İttifakı anlaşmasını açarsanız NATO'nun kuruluş gayeleri içinde sermayenin gelişmesini sağlamak, hammadde fiyatlarının artışını önlemek, dünya pazarlarını batı ülkelerinin elinde tutmak gibi gayeler yer almıştır. Sadece insan hakları insan onuru, demokratik hak ve ilkelerden söz edilmiştir. Tabii ki bu NATO'nun dışa vuran yüzü, NATO'nun gerçek yüzü ise, batı sermayesini güçlendirmek ve dünya pazarlarını ele geçirmektir. Bugüne kadar NATO'nun bize yaptığı veya Amerika Birleşik Devletleri'nin yaptığı yardımın sonucu ise, birçok NATO raporunda vardır, bu da Türk Silahlı Kuvvetlerinin ateş gücü bakımından NATO standartlarının çok altında olduğudur. Zaten NATO'nun bir üyesi olmak, bize hiçbir şey getirmemiştir. Türkiye'nin esas yeri yansız ülkelerle birlikte, dünyada barış ve güvenliğin temsil edildiği bölgelerden biri olmak, iki taraf, sosyalist ve kapitalist blok arasında bir emniyet bölgesi olarak bulunmaktır. Kuşkusuz tekrar ediyorum, bugünkü iktidarın sınıfsal yapısı böyle bir politikaya gitmeye imkan vermemektedir. Ama böyle bir politika güdüldüğü anda da hiç kuşkunuz olmasın, emperyalizmin Türkiye'ye saldırıları yoğunlaşacaktır, silahlandırılmakta olan Yunanistan, Türkiye'ye karşı daha fazla silahlandırılacak, kışkırtılacak desteklenerek Türkiye'nin üzerine salınacaktır.

Ama böyle bir politika güttüğü takdirde Türkiye'nin gücü, alternatif politikalarının çokluğunda yani daima daha başka politikaları uygulayarak bu girişimleri engelleme imkanının elinde bulunup bulunmamasına bağlıdır. Gayet tabii ki Türkiye kendi savunmasını, devletler varoldukça ve devletlerin savunması da gerekli olduğundan yapacaktır. Özellikle bundan sonraki yıllarda Türkiye'nin daha bağımsız, gerçekten bağımsız bir politika izlemesinde bu politikanın daha da büyüyeceğini gördüğümüzden kendi savunmasını yeni bir açıdan ele alması gerekli olacaktır. O zaman Türkiye'de imkanlar oranında gelişmekte olan sanayi oranında bir silah sanayi kurulması bunun yanı sıra da silah kaynaklarının çeşitlendirilmesi ele alınacak sorunlardan biridir.

Sayın Haydar TUNÇKANAT'ın silah sanayiinin sakıncalarından bahsederken değindiği bir noktaya döneceğim, Dünyanın önemli silah satıcılarından biri olan Fransa içinde bulunduğu ekonomik krizden kurtulmak için özellikle silah satışlarına önem ver-

miştir. Ortadoğu ve Arap ülkelerine önemli miktarda silah satmıştır. Yanlız, son zamanlarda Fransa'da yayınlanan bir rapor Fransa'nın ihracata dönük silah sanayinin bu yapısının Fransa savunmasında meydana getirdiği gediklerden söz etmekteydi. Gerçekten, alıcılar kendi ihtiyaçlarına uygun silahları dikte etmekteydiler ve bunun sonucu olarak gayet garip bir durum ortaya çıkmıştı. Fransız ordusu daha ziyade Arap Ülkelerinin, Asya Ülkelerinin, Üçüncü Dünya Ülkelerinin ihtiyaçlarına cevap veren, ama kendi ihtiyaçlarına tam cevap vermeyen silahlarla donatılmıştı. Ben bunu teknik bir ayrıntı olarak belirtiyorum.

Özetle şunu söylemek isterim: Bugünkü aşamada, bugünkü politikayla silah sanayini ister devlet ister özel sektör kursun hiçbir şey farketmeyecektir. Bugün bize silah ambargosu koyanlar yarın önemli parçaların da ambargosunu koyacaklardır. Bugün Fransız-İngiliz ortak yapımı Concord uçağının dahi çok önemli parçaları Amerikadan gelmektedir, yani Amerikan Hükümeti Concord uçağını yapan Fransanın bu uçağını dahi engelleyebilecek bir durumdadır. Bu bakımdan devlet bugün bir silah sanayi kursa, sanayimiz buna elverse dahi bu bağımlı politikadan kurtulmadıkça, bu bizi bağımsız bir politikayı izleyecek güce eriştiremeyecektir. Ama gerçekten bağımsız bir Türkiye'nin çok alternatifli politikası, çok yönlü ilişkileri, çok yönlü olanakları olduğu zaman kurulacak olan sanayileşme ile birlikte gelişecek olan silah sanayiinin bağımlılıktan kurtulup bir anlam ifade etmesine yarayabilir.

Benim söyleyeceklerim bundan ibaret yani Türkiye bugünkü aşamada, bugünkü görüşler ile silah sanayi kursa da kurmasa da hiçbirşey farketmeyecektir. Teşekkür ederim.

Kongre Başkanı: Teoman ÖZTÜRK

- Sayın Ali SİRMEN'e teşekkür ederiz. İzleyici arkadaşlar tarafından tebliğ sunan ve tartışmaya katılan arkadaşlara yöneltilmiş bazı sorular var. Bir tanesi Sayın Haydar TUNÇKANAT'a, bir tanesi Sayın Aydın KÖYMEN'e bir diğeri de tebliğcilere.

Şimdi tartışmacıları dinledik, tebliğciler adına söz almak isteyen varmı? Sayın Aydın KÖYMEN biraz evvel bir iki noktaya daha değinmek istediklerini belirttiler. Sayın KÖYMEN, hem görüşünüzü açıklayın hem de size yöneltilmiş soruyu da vereyim, onu da cevaplayınız lütfen, buyurun.

Aydın KÖYMEN : Soru gayet ilginç. Sayın Hasan ERSEL soruyor, okuyorum: "Yerli sanayicilerin Türkiye'de bir ulusal savaş sanayii kurma konusunda çelişkili fikirlere sahip olduğu fikrinize katılmıyorum. Bence bunu bir başka açıdan değerlendirme olanağı var. O da ulusal silah sanayiinin tanımından geliyor. Bence ortada iki tanım var.

a) Sizin tanımınız: Modern ve yeni teknoloji kullanan ekonomimizin teknolojik boyutlarını aşan bir sanayii.

b) Yerli sanayicilerin anladığı: Bu sanayinin teknolojik boyutları içinde yapılabilecek bazı malları, örneğin jeep, elektrik cihazları, telsiz vs. re için Silahlı Kuvvetlerden devamlı ve sağlam bir talep sağlamak,

Bu görüş doğru ise sanırım bu silahlı Kuvvetlerin niteliklerine uymayacak fakat bir çelişki de olmayacaktır. Görüşüme katılırmısınız?"

Sayın ERSEL'in görüşüne tamamen katılıyorum. Yalnız, biz burada konuyu ele alırken özel sektörün veya sermaye çevrelerinin silah sanayiinden ne anladığı, ne anlamadığı noktasından hareket etmedik. Ortada bir kavram var, o da Ulusal Savaş Sanayii idi. Biz işte bu Ulusal Savaş Sanayii kurulabilir, kurulamaz açısından konuya yaklaşımda bulunduk.

Gerçekten de sermayenin Ulusal Savaş Sanayii kurma yaygaralarının altında yatan ana gaye, Sayın ERSEL'in de belirttiği gibi ordunun jeep, elektrikli cihazlar, telsiz vs. re gibi ihtiyaçlarını karşılamak ve böylece sağlam bir talep bünyesine kavuşmak idi. Bunda da haklılar, mesela ben şöyle bir soru atarım ortaya: Türkiye Ortakpazara giriyor. Ortakpazara girdiğinde, özellikle taşıt araçları sanayiinde bugünkü montajcı sanayiinin bir takım sorunlarla, özellikle bir pazar sorunu ile karşılaşacağı kanısındayım, ki bunun başında da Sayın Vehbi KOÇ sermayesi var. Böyle olması soruna bir çözüm olur. Silahlı Kuvvetlerin jeep ve diğer bu tip mallara ihtiyacının karşılanması Ortakpazara girildiğinde bu montaj niteliğindeki sanayiinin devamlı bir talep kazanmasına olanak sağlar. Bu bakımdan onların Ulusal Savaş Sanayiini işte bu anlamda anladıkları ve bu anlamda ortaya koydukları fikrine tamamiyle katılıyorum.

Şimdi bir noktayı müsaadenizle belirtmek istiyorum. Sayın TUNÇKANAT tarafından denildi ki "Ulusal Savaş Sanayiini devlet kuracaktır. En doğru yol devletin kurmasıdır". Şimdi başından beri söylediklerimizi tekrarlamak gerekiyor. Savaş sanayii tek başına bir ünite değildir. Savaş sanayii kimya, optik, elektronik, makina, sanayilerinin üstünde yükselecek bir sanayi dalıdır. Bir ülkede kimya, optik, elektronik, ve makina sanayileri yoksa, veyahutta bu sanayiler varsa ve biraz sonra belirteceğim nitelikte ise, devletin ulusal savaş sanayiini nasıl kuracağı sorusuna cevap aramak lazım. Yani devlet kalkıpta bütün bu makina sanayini, elektronik sanayiini, optik sanayiini, kimya sanayiini kuracak ve bunlardan bir savaş sanayiini ortaya çıkaracaktır, yoksa günümüzdeki bu sanayilerin yapısı üstünde böyle bir sanayiyemi yönelecektir?

Bugünkü sanayilerin yapısı üstünde bir silah üretimine yönelirse olacak olan şudur: Burada ayrıntıları ile belirtildi, gerek kimya gerek elektronik gerek makina sanayileri montajcıdır, dışa bağımlıdır, dolayısıyla Türkiye'nin savaş üretimi de montajcılıktan, dışa bağımlılıktan öteye geçmeyecektir. Zaten Sayın TUNÇKANAT'la bu noktada anlaşıyoruz. O diyor ki ilk önce bu iş montajdan başlar, ondan sonra teknoloji ithal edilir, patent anlaşmaları yapılır, önemli parçalar dışardan gelir. Ondan sonra yerli teknoloji geliştirilir ve yavaş yavaş montaj niteliği de bu sanayiden kalkar. Ancak burada şu soruyu sormak gerekir: Acaba dünyada montaj sanayii ile yola çıkıp da gerçek anlamda sanayileşmiş kaç ülke vardır? Türkiye'den yıllardır daha eski deneyi olan Brezilya montaj sanayii ile sanayileşme yolunda, Brezilyanın bugün ne olduğu ortada. İspanya gerçeği ortada ve en azından hepimizin içinde bulunduğu Türkiye gerçeği ortada. Türkiye'de sanayileşme çabaları çok eskidir ve maalesef Türkiye'de Üçüncü Beş Yıllık Planda Türk sanayii dışa bağımlı, montajcı

teknoloji üretmeyen bir sanayi olarak nitelendirilmektedir. Daha ne kadar zaman bu böyle devam edecektir? Kaç sene içinde montajcılık değişip de gerçek anlamda sanayileşmeye yönelinecektir? Bunun olumlu örneklerini vermiş dünya yüzünde tek bir ülke yoktur. Değil ki Türkiye bunun örneğini verecek, montajdan başlayıp ondan sonra sanayileşecek ve sonunda gerçek sanayiini kuracak. Böyle bir sanayii üstüne kurulacak silah sanayi dediğim gibi dışa bağımlı olacaktır. Bugün emperyalist ülkeler, dünya kapitalist sistemi kendi sistemleri içinde yer alan az gelişmiş, geri bıraktırmış ülkeleri silah zoruyla değil tamamen bu mekanizmayla kontrol ediyorlar. Yani ticari ilişkilerle, ekonomik ilişkilerle kontrol ediyorlar. Bugün Türkiye'nin sanayii bu kontrolün somut örneğidir.

Bir de Sayın SİRMEN'in belirttiği gibi işin öte yanı var. Herşeyi bir tarafa bırakırsak, yani her yönüyle silah sanayiini kendimizin kuracağını varsaysak bile, NATO içinde kalındıkça, CENTO içinde kalındıkça yani Batı ittifakları içinde kalındıkça 1965 lerde havalandırılmayan uçaklar, o uçakların tümünü biz yapsak dahi havalandırılacak mı? Dolayısıyla yerli olarak yapılacak silah üretimi ve ortaya çıkarılacak mamuller Türkiye'nin güvenliğini bu sistemler içinde kalındıkça nasıl sağlayacak ve nasıl koruyacaklar, bu sorulara mutlaka cevap verilmesi gerekir.

Bir de son olarak bir noktaya değinmek istiyorum. Belki bu konuyla pek ilgili değil ama, eğer insanlar güvenlerini silahlarla sağlıyorlarsa varsayımı ile hareket edersek tabii ki Sayın TUNÇKANAT'ın vardığı sonuçlara varırız. Halbuki insanlar dünyada ilk defa silah yaptıkları zaman, yani silahlandıkları zaman bunu doğa güçlerine karşı kullanmak için üretmişlerdir. Yani ihtiyaçlarını karşılamak için, hayvan öldürmek için silah imal etmişlerdir. Doğayı daha iyi sömürebilmek için silah imal etmişlerdi. Ne zaman ki sınıflı toplumlar ortaya çıkmıştır, o zaman silahlar insanların başka insanlara karşı güvensizliğini koruyacak araçlar haline gelmiştir. Tabii kapitalist sistem var oldukça insanlar insanlara karşı güvenliklerini korumak için silah üretmek mecburiyetinde kalacaklardır.

Ama buna başka açıdan da bakılabilir. Hepimiz, bütün bu fikre inanan kişiler bu yönde çaba sarfetmelidirler. Bir başka dünya da olabilir. İnsanlar birbirlerine silahla değil fakat dostça yaklaşabilirler, birbirlerine kardeşçe sevgi ile yaklaşabilirler. Birbirlerinin güvenliğini bu dostluk, bu sevgi, bu kardeşlik bağında bulabilirler. Yoksa silahda değil. Benim söyleyeceklerim bu kadar teşekkür ederim.

Kongre Başkanı : Teoman ÖZTÜRK

- Sayın Aydın KÖYMEN'e teşekkür ederiz. Şimdi Sayın Haydar TUNÇKANAT'a kendisine yöneltilen iki soruya cevap verecekler. Buyurun.

Haydar TUNÇKANAT: Evet iki soru var elimde, ancak bunlara geçmeden önce Sayın Aydın KÖYMEN'e cevap vermek istiyorum. Çünkü bu konular önemli konular.

Kendileri "bu sanayii kurarsak, bağımlı kalacak ve kapitalizmin emperyalizmin içine gireceğiz" dediler. Ama elimin kolumuz bağılı olarak da ne zamana kadar bekle-

yeceğiz? Ne yapmamız gerektiği konusunda da hiçbirşey açıklanmıyor. Bunun da konu edilmesi, bunun da açıklanması gerekir. Ne yapacağız? Savaş sanayii kurmalıyım, şunu yapmayalım, bunu yapmayalım..... peki ne yapalım arkadaşlar?... Bekleyelim mi? Yunanlılar gelsinler memleketimizi istila etsinler, bunu mu bekleyelim? Bizi Ege denizinde haps etsinler onu mu bekleyelim? Bir çare bulmak gerek.

"İnsanlar silahı doğaya karşı kullanmak için yapmışlardır" dediler. Herhalde silahın gelişimi tarihinde bir bilgi noksanlığı olsa gerek. Halbuki insanlar hem avlanmak için, hem de Habelle Kabil'in bulduğu ta zamanlardan başlayan içlerinde bulunan karşılıklı nefret, kin ve düşmanlık sebebiyle daha o zamandan birbirlerini öldürmeye birbirlerine karşı savaşımaya başlamışlardır. Bu kapitalizm teşekkül etmeden önce de emperyalizm olmadan önce de insanlar silah yapmışlardır ve kullanmışlardır. Birbirleriyle savaşmışlardır. Bu silah ve savaş sadece kapitalizmin bir ürünü değildir. Olamaz da. Daha çok eski devirlerden beri bunlar mevcut idi. Bu bakımdan bu noktayı vurgulamak istiyorum.

Bana yöneltilen iki soru vardı, şimdi onları cevaplandırıyorum. Sorular Sayın Hasan ERSEL'den geliyor:

1. " Ulusal savaş (Silah şanayiini) acaba, ulusal savunma için gerekli sınıai ürünleri üreten sanayi dallarının toplamı olarak mı görüyorsunuz?"

Evet, aynı şekilde, burada herhangi bir ayırımımız yok.

2. "Eğer bu tanım size doğru geliyorsa, kurulabilir dediğiniz Ulusal Savaş Sanayi bazı basit silah ve cihazların yapımıyla mı getirilecektir? Bu size, civarımızda modern silahlarla teçhiz edilen ülkeler karşısında ülkemizin yeterince savunulduğu izlenimini vermeye yetecek mi?"

Şimdi, silah yarışının elbetteki bir sonu yoktur. Bütün dünya bu yarışın içindedir. Bu Türkiye'de kurulacak savaş sanayii içerisinde de adım gelişecektir. Örneğin halen ordunun kullandığı bir sürü pil var. Halbuki Türkiyede kurulan 3-4 pil fabrikası, ordunun istediği evsafa pil yapamamaktadır. Silahlı Kuvvetler bunu kendileri kurmak zorunda kalmışlardır. Eğer başlangıçta kurulurken bunlar daha dikkatli hareket etmiş olsaydı, Silahlı Kuvvetler ikinci bir fabrika kurmaz ve ordunun ihtiyacını karşılamış olurlardı.

Bir hususun açıklanması lazım. Bugün uçaklardaki suni ufuklar. Ufak bir parçadır. Çok kıymetlidir, dışardan ithal edilir. Bunu yapmayı düşünmüyoruz. Ama bunun yedek parçalarını dışardan getirmek suretiyle bunlar uzun süre farzedelim 2 ay dayanır, bir ay dayanır, Bunu getirmek suretiyle dışardan bunun tamirini de yapabilecek tezgahları dışardan getirmek suretiyle bizim dışarıya bağıllığımız geniş ölçüde azaltılmaktadır.

Bir hususun daha açıklanması lazım. Uçak motorları 100, 200, 500, 2000 saatlik hatta 5000 saatlik bakımları vardır. Bu uçaklar bize ilk geldiği zamanlar 500

saatlik, 1500 saatlik bakımlar için Amerika'ya gönderilirlerdi. Şimdi bugün bu tezgahları sağlamış olduğumuz için bunları kendimiz yapmak suretiyle Amerika'ya bağlılığımız daha da azalmış oluyor. Bunlar kademe kademe geliştirilecektir. Bugün bir savaş bir hafta sürecektir, belki bir ay sürecektir. Eğer bir ay içerisinde bu uçaklarımızı bu silahlarımızı devamlı olarak, azami ölçüde kullanabilirsek birinci aşamayı kazanmış oluruz. Aksi takdirde daha ilk günden dışarıya bağımlılığımız kendini gösterecek olursa o zaman bu savaşı kaybetmiş oluruz. Bu nedenle ben diyorum ki Türkiye'de uçak sanayiini veya savaş sanayiini tüm endüstrimizle birlikte geliştirmeliyiz.

Kongre Başkanı : Teoman ÖZTÜRK

- Teşekkür ederiz Sayın TUNÇKANAT. Şimdi Sayın Dr. Niyazi DELİORMANLI'nın iki bölümlü bir yazısı var. Birinci bölüm bir görüş: "Türkiye patlayıcı maddelerini kendi sanayi olanakları doğrultusunda seçerse sıkıntısı olmaz". diyor. Bunun yanında bir sorusu var: "Tebliğçiler Türkiye'nin savaş sanayi kurma durumunda olmadığını ifade ettiler. Yarın Yunanistan ile harbe girsek ve harp biraz uzarsa silahlarımızı nereden alacağız?" diye bir soru. Ben bunları Sayın Aydın KÖYMEN'e veriyorum. Hem soruyu cevaplasın hem de görüşlerini belirtir.

Aydın KÖYMEN : Türkiye'nin silahlarını nereden alacağını bilemem, ben nerden bileyim. Benim söylediğim şey silah sanayiinin kurulamayacağıdır. Yunanistan ile savaşa girersek silahları nereden alacağız sorusunu sorana kadar, Yunanistan ile savaşa nasıl girmeyiz, Yunanistan ile niçin savaşmak durumundayız bu sorulara cevap ararsak sonunda galiba Yunanistan ile savaşmamız gerekmediği gibi bir sonuca da belki varılabilir.

Kongre Başkanı : Teoman ÖZTÜRK

- Sayın tebliğci ve tartışmacı arkadaşlar görüşlerini açıkladılar. Şimdi bir iki noktaya da ben değinmek istiyorum. Bugün silah sanayii değil, tüm sorunlarımız açık açık ortada ve biz bugünlerde kimlerin ülkemizin gerçek dostu olduğunu, kimlerin olmadığını açıkça görebiliyoruz. Halâ bağımlılığımızı sürdürmek isteyen Cephe Hükümetinin son tutumundan endişe duyuyoruz. Durumu hala müzakere ediyorlar. Son gelişmeler ve bugünkü tartışmaların bende uyandırdığı kanı bugüne kadar olduğu gibi bizlere her alanda gerçek dostun Amerika Birleşik Devletleri ve AET'li emperyalistler olmadığı ekonomik ve askeri alanlarla ulusal kurtuluş ve bağımsızlık mücadelesini sürdüren dünya halklarının olduğu gibi geliyor. Buna göre yerini doğru saptayacak bir Türkiye'nin bağımsızlığını koruyacağı sürdürebileceği açık. Ancak böylece bağımsız bir ekonomik politika izlenebileceği, Ulusal bir sanayinin geliştirilebileceği açık. O zaman tüm gücümüzle bu yönde mücadele etmek, tüm sorunlarımızın ve bu arada ulusal sorunlarımızın korunabilmesi için önemli ve hızlandırıcı bir etken olacaktır.

Bugünkü kongreye tebliğleriyle katılan Sayın Aydın KÖYMEN, Sayın Fehmi SÖNMEZ, Sayın Günay BOLAZAR'e ve tartışmacı olarak katılan Sayın Haydar TUNÇKANAT'a, Sayın Nadir AKGÜL ve Sayın Haluk ORHON, Sayın Ali SİRMEN'e, soru sorarak tartışmalara katılanlara ve bu kongreyi düzenleyenlere teşekkür ederek, kongreyi kapatıyorum. Saygılarımla.